

Skupna pot z Mohorjevo

V četrtek, dne 23. maja 1968, je prišlo po akademiji Slovenske gimnazije do javne demonstracije proti Mohorjevi družbi v Celovcu. Demonstracijo je pripravil in z visokošolci izvedel Klub slovenskih študentov na Dunaju, pridružila pa se je akciji tudi visokošolska veja Koroške dijaške zveze. Znano je, da je Mohorjeva družba lastnik visokošolskega doma »Korotan«, ki ga je zgradil pater Ivan Tomažič. V vrsti okrožnic sta obvestila v pretékljih tednih tako Klub kot dunajska visokošolska veja KDZ slovensko javnost o razmerah v »Korotanu«, pravtako je bilo obveščeno tudi nemško časopisje, ki se je informacij tudi poslužilo.

Podrobnosti iz vsebine okrožnic Kluba in visokošolske veje KDZ ne bomo navajali, tudi ne stališča g. patra Tomažiča. Javnost ve, za kaj gre. Iz vrst visokošolcev je slišati razne očitke na račun patra Tomažiča v zvezi s hišnim redom v »Korotanu«, njegovim gledanjem na vodenje visokošolskega doma, v zvezi z izključitvami visokošolcev iz »Korotana« itd. Vse te pritožbe pater Tomažič zavrača.

Doslej je bila na Dunaju poleg drugih akcij demonstracija pred »Korotanom«, ob začetku preteklega tedna pa je bila v Celovcu prijavljena pri policiji za četrtek, praznik Vnebohoda, ponovno — tudi tokrat — javna demonstracija proti razmeram v »Korotanu« ter dosedanjemu zadržanju Mohorjeve družbe v tem sporu. Ni manjkalo oseb, ki so svarile pred posledicami demonstracije. Pripravljene so bile podvzeti vse, da do demonstracije ne bi prišlo. Z Dunaja po telefonu sporočeni pogoji je bil: Ako Mohorjeva izjavi v telegramu pripravljenost za razgovor s študenti, demonstracije ne bo. Kljub temu da je to pripravljenost že prej izrazila ter se je s študenti na Dunaju pogovarjal tudi odbornik Mohorjeve, je na predlog študentov ponovno pristala. Vendar je do demonstracije vseeno prišlo. Glavna ost je bila naperjena tako proti Mohorjevi družbi kot proti patru Tomažiču. Predsednik Koroške dijaške zveze je spričo zadnjih akcij vodstva visokošolske veje KDZ kot predsednik demonstrativno odstopil ter javil še isti dan, ko je bila v Celovcu demonstracija, svoj odstop policiji. Ker tudi večina slovenskih srednješolcev — vključena v KDZ — ni odobrvala demonstracije, je treba smatrati odstop predsednika KDZ kot ostro kritiko napram vodstvu dunajske visokošolske veje, izraža pa ta odstop hkrati tudi odločno zahtevo po notranji reformi Koroške dijaške zveze.

Da se udeleženci prireditve Slovenske gimnazije — izvzemši redkih izjem — niso pridružili demonstraciji, mora biti patru Tomažiču v zadoščenje. Slej ko prej zna naše slovensko prebivalstvo ceniti zasluge g. patra ter dobro ve, koliko žrtev in truda je vložil v to, da bi zgradil našim visokošolcem sredi Dunaja prijeten dom, da bi odvzel slovenskim staršem marsikatero skrb, ki je povezana z visokošolskim študijem njihovih otrok. Tega gledanja nam nihče ne more zasenčiti. Zato bo vsakdo razumel, da nas sumničnja in obrekovanja na račun gospoda patra boljijo, tembolj, ker prihajajo iz lastnih slovenskih vrst. Le škoda, da tisti del mladine, ki je v sporu s patrom Tomažičem, zaenkrat še ne vidi, kdo je dejansko v ozadju celotne gonje tako proti patru Tomažiču kot proti Mohorjevi. To dokazuje tudi odprto pismo časnikarskega referata Kluba slovenskih študentov na Dunaju odbornikom Mohorjeve. So na delu nevidne sile, ki skušajo vnašati idejni razkroj v slovenske katoliške vrste, kot so to skušale po letu 1945 z željo, da bi se polastile Mohorjeve, kar pa jim ni uspelo.

„Sonce v očeh, sreča in smeh“

Akademija Slovenske gimnazije
v znamenju Drabosnjakove 200-letnice in pomladi

Vsako leto ob koncu šolskega leta prireajo skoraj vse šole svoje zaključne akademije ali proslave; tako tudi naša šola, in to je zanjo vsakokrat velik praznik. To je praznik vsega koroškega slovenskega ljudstva, saj nam Slovencem v zamejstvu že ne more biti kaka stvar bolj pri srcu kot šola. Za šolo smo najbolj občutljivi, od šole največ pričakujemo, tudi smo nanjo najbolj ponosni, obenem nam je naša šola največja skrb. Zato vsak praznik šole globoko občutimo in to ne le zaradi zunanje prazničnosti vzdušja, temveč v trdnem prepričanju, da pomeni tak praznik potrdilo za vrednost in veljavnost naše šole; da pomeni spodbudo in bodrilo za vse, ki mogoče v slovensko šolo še premalo verjamejo, da bi ji kot Slovenci zaupali svoje otroke. Končno naj tak praznik pomeni opomin vsem našim rojakom, naj se zavedajo svojih velikih mož, zakaj potem se ne bodo niti za trenutek pomišljali, kam naj vpišejo svoje otroke, ko pride čas za prijavo k slovenskemu pouku ali za vpis v slovensko gimnazijo.

Tak praznik nam je pripravila s svojo prireditvijo slovenska gimnazija na Vnebohodu v nabito polni veliki koncertni dvorani Doma glasbe.

V nad dveurnem sporedu so se staršem in ljubiteljem mladine predstavili: tamburaši, pevci, recitatorji, igralci, pevski in komorni solisti.

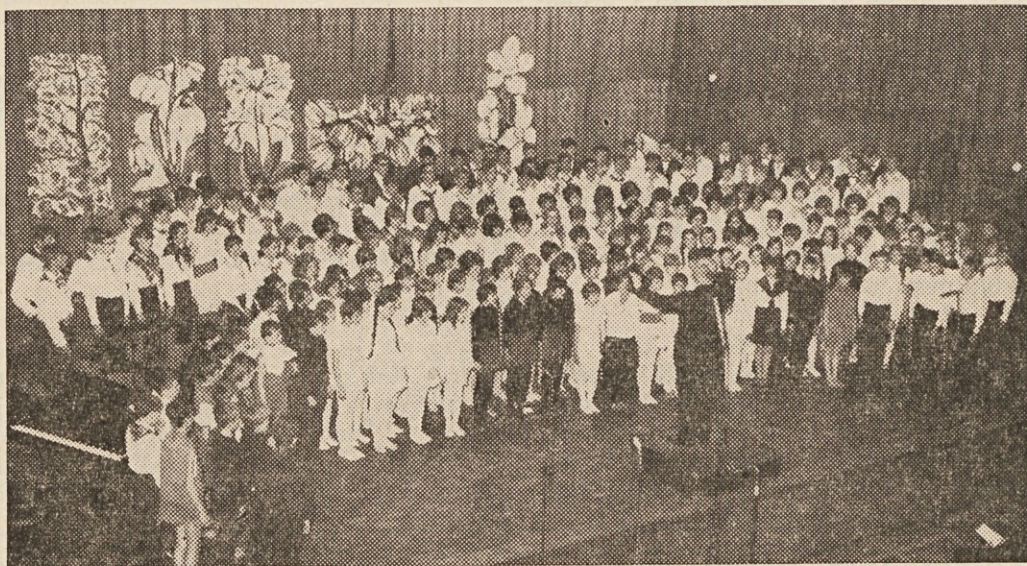
Za pozdrav so tamburaši, okoli 20 dijakov po številu, ognjevitvo zaigrali »koračnico« sestavljeno po narodnih motivih — ljudskih pesmih.

Nato je ravnatelj gimnazije g. dr. Pavle Zablatnik pozdravil med gosti prevzvišenega g. nadpastirja dr. Jožefa Köstnerja,

to narodno pesem »Sem pa šov«, ki jo je dr. France Cigan našel v Smarjeti v Rožu ter jo tudi harmoniziral, ter Vodopivčevo umetno pesem po Župančičevih verzih »Želbljarska«, ki govori in poje o kroparskih želbljarjih in je zložena v štirih delih; tu se je s svojim toplim baritonom kot solist uveljavil prof. dr. Anton Feinig.

Ob 200-letnici Andreja Schusterja-Drabosnjaka

V naslednjih točkah so nam sedmošolci obeh razredov podali sliko našega ljudskega pesnika in dramatika Andreja Schusterja-Drabosnjaka.

Mladinski zbor s svojim dirigentom

Foto: Domanjko

mil. g. prelata Aleša Zechnerja, podpredsednika deželnega šolskega sveta, ravnatelja Franca Seitschniga, generalnega konzula Jugoslavije Karmela Budihno, konzula Željka Jegliča, nadzornika dr. Valentina Inzka, dvor. svetnika dr. Joška Tischlerja, predsednika udruženja staršev na Slovenski gimnaziji, ravnatelja Valentina Vautija, skladatelja Luka Kramolca, kanonika Matija Tomca, pisatelja Jaka Spicarja in druge.

Sledil je nastop 50 pevcev — fantovskega zbora, ki je zapel najprej renesančno delo, motet »Verbum caro« Orlanda di Lassa, na-

Kaj nam pomeni Mohorjeva družba, vemo vsi. Brez njenih domov bi tudi Slovenske gimnazije verjetno ne bilo. Idejno pa krepki Družba slovenski narod na Koroškem že nad sto let. Z njenimi poverjeniki po farah, našimi duhovniki, smo povezani koroški Slovenci v veliko družino. Zaradi tega more biti naša pot tudi v bodoče le skupno z Mohorjevo.

Iskreno želimo, da bi se zadeve na Dunaju čim prej uredile. To je tudi želja patra Tomažiča, ki piše v zadnjem pismu: »Nobe-

den naj si ne dela skrbi, kako bo z visokošolskim domom. Ko bomo vzpostavili red, se bomo zmenili s slovenskimi visokošolci, ki so dobre volje in z njihovimi starši. Ako bo ob začetku število manjše, bo pa vsako leto raslo in rasli bodo tudi uspehi. Še pol milijona posojila iščem, da bi plačali gradbene račune. Toliko stvari je še za urediti!»

Vemo, da jih bo pater Tomažič tudi uredil. Z našo moralno podporo sme vedno računati.

OBJAVA

SPREJEMNI IZPITI na Državni gimnaziji za Slovence bodo v soboto, dne 6. julija 1968, ob 8. uri zjutraj. Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo. Izprašuje se snov 4. šolske stopnje. Glede vstopa v višje razrede pa je potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Prijave za sprejemne izpite lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa pismeno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstr. 22.

Predložiti je treba tele dokumente:

1. rojstni list,
2. spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole,
3. dokaz avstrijskega državljanstva.

Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na naslov ravnateljstva Državne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

in trgih, nato šele tudi na kmetih. Kako in kje se je naučil Drabosnjak pisati in brati, ni znano. Morda je bila tedaj v Vrbi ustanovljena že ljudska šola in si je svoje znanje pridobil tam, morda pa je bil le samouk kakor njegov sodobnik in prijatelj Miha Andrejš, tkalec in ljudski pesnik v St. Jakobu v Rožu. Z njim si je Drabosnjak menda dopisoval samo v rajmih. Take ljudi so tedaj z velikim spoštovanjem imenovali »bukovnike«, ker so pač znali brati »bukve« = knjige ali pa so celo še sami tudi pisali »bukve«. Tak bukovnik je bil Andrej Schuster-Drabosnjak. Od mladih nog je bral v obeh deželnih jezikih, v slovenščini in nemščini, spisal pa je za naše ljudstvo v slovenščini celo vrsto pesmic in iger.

Drabosnjak je podedoval za očetom svoj rojstni dom. Dolga leta je gospodaril na njem in preživljal številno družino; po ljudskem izročilu je imel 11 otrok. Le nekaj korakov od Zvrhnjega Drabosnjaka oddaljena še danes stoji »pašuba«, v kateri je med delom pridno prebiral knjige, pisal in pesnil ter nekaj časa menda imel celo svojo tiskarno. Ko je oral, je v usnjeni torbi nosil s seboj papir in svinčnik. Preden je na kraju brazde obrnil plug ali oralo, je obstal in sprti zapisal vsak rajm, ki ga je zložil pri delu. Ko je gnoj vozil, se mu je menda pripetilo, da so voli pripeljali gnoj spet nazaj domov, ker ga je pač Drabosnjak v svoji zatopljenosti pozabil skopati z voza. Večkrat je bil menda tako zatopljen v svoje rajme, da ni vedel, slišal in videl, kaj se godi okoli njega. Da je res pesnil med delom, poudarja tudi sam na koncu svoje pesmi, ki ji je dal naslov »Slovenji obace«, to je Slovenska abeceda, kjer pravi: »Te rajme sim naredov per moimi dele polete«.

SLOVENJI OBACE je poučna pesem iz leta 1808 in obsega 406 vrstic. Ime OBACE (to je abeceda) je dobila od svoje zunanje oblike. Po svoji vsebini pa ta pesem prikazuje žalostne socialne razmere tedanje dobe, neusmiljeno biča napake posameznih oseb in stanov ter resno opominja k poboljšanju. Takole se pritožuje:

Lepe čednosti med ljudmi nči,
svabe cajte smo doživeli mi!

Te, kateri požrešno ji noj pije,
Vsolej prad cajtam tak čvovak vmrje.

(Dalje na 5. strani)

Politični teden

Po svetu . . .

V AMERIŠKI PREDVOLILNI TEKMI IMAJO NAJVEČ MOŽNOSTI TISTI, KI IMAJO MNOGO DENARJA

V sedanji predvolilni borbi v Združenih državah Amerike se vse suče okrog nekaj osnovnih vprašanj in čimveč milijonov dolarjev. Osnovna vprašanja so mir ali nadaljevanje vojne v Vietnamu, ublažitev vzrokov upora v mestnih siromašnih četrtih in pritegnjeni pasovi za reševanje nacionalnih finančnih težav.

Prezgodaj je še govoriti o tem, ali bodo v novembrskem finalu zmagali liberalni, konservativni ali zmerni kandidati. Jasno pa je že sedaj, da lahko zmagata samo tisti, ki ima poleg določenega političnega nazora tudi dovolj pod palcem.

Guverner z 10 milijoni dolarjev

Nihče ne prikriva resnice, da politiki brez milijonov nimajo kaj iskati v predvolilni dirki. Malo je tudi takih, ki bi resno prikrivali, da volitve v Združenih ameriških državah — kupujejo.

Nekoč je bila pomembna spretnost podkupiti zastopnika na državnih zborovanjih in pozneje na zveznih, na zaključku pa nagraditi člane »volivnega telesa«, ki vzporedno z volivci pri splošnih volitvah odločajo, kdo bo poglavar države. Danes tega ni več, pravijo. Danes kupujejo volitve neposredno, s stroški predvolilnega boja.

Kakšni so bili predvolilni stroški? Leta 1964 (za republikanske kandidate) naslednji: Goldwater 5,5 milijona dolarjev, Rockefeller 3 milijone, Scranton 827.000, Lodge 100.000.

Rockefeller je dve leti pozneje obnovil položaj guvernerja države New York po neuradni ceni 10 milijonov dolarjev.

Ameriški časniki sporočajo, da je Kennedy za potovanja do letošnjih avgustovskih zborovanj demokratske in republikanske stranke pripravil že 5 milijonov dolarjev, Humphrey 4, Rockefeller — po potrebi . . . Nixon pri tem baje nima težav. Edini »siromak« je senator McCarthy.

McCarthyjev bankrot?

Pišejo že o tem, da bo senator Eugen McCarthy bankrotiral in se bo že poprej umaknil iz velike dirke. Za predhodne volitve v Indiani pravijo, da je denar opravil svoje, posebno še v boju s tamkajšnjim guvernerjem, ki je zbral več glasov kot McCarthy samo zaradi boljšega gmnognega položaja. Sicer pa tudi Kennedy priznava, da je v tem spopadu, v katerem je odnesel lepo zmago, porabil — 600.000 dolarjev. Drugi pravijo, da celo cel milijon . . .

Ne smemo pozabiti, da so predvolilne ure, kupljene na televiziji, sila drage. Kdor ima torej več denarja, ima že v tem silno prednost. Polurni govor kandidata v državi Indiani je baje stal — 100.000 dolarjev! Tudi oglasi v časnikih so hudo dragi. Samo ena stran v New York Timesu stane 7.800 do-

larjev, v krajevnem tisku pa je tarifa le malce manjša.

»Mister Wallstreet« za Humphreya

In še nekaj pripomb, ki marsikaj povedo:

McCarthy obiskuje volivce v glavnem z avtomobilom, njegovi študenti, nosilci kampanje, pa spe po klopeh, mizah in drugod, ker le težko izhajajo z denarjem. Sam senator zbira denar na prirejenih kosilih in večerjah, na katerih potem govori, navzoči pa plačajo menu po 25, 50, 100 in več dolarjev!

Kennedy obiskuje volivce s svojim letalom ali najetim vlakom, široko po državi ima volilne točke — pisarne — denar črpa največ iz družinske blagajne, »težke« kakih 300 milijonov.

Humphrey zaposluje za svoj račun reden aparat stranke, denar mu zbirajo razni industrialci, med njimi tudi »mister Wallstreet«, 76-letni finančnik Sidney Weinberg, ki je doslej pomagal petim ameriškim predsednikom.

Nixon nima svojega denarja (njegovi odvetniški posli mu prinašajo letno le 200 tisoč dolarjev), vendar mu poslovni krogi zagotavljajo toliko, kolikor potrebuje za volilno ihto.

Rockefeller — Naj vas samo opozorimo, da njegova družina »niha« med eno in dvema milijardama dolarjev!

PO ODLOČITVI ŠPANIJE, DA ZAPRE MEJE PROTI BRITANSKI KOLONIJI — GIBRALTARJU

Španska vlada je zaprla kopenski dohod v britansko kolonijo Gibraltar in tako povzročila v Londonu močan odmev. Občasna špansko-britanska pogajanja o gibraltarskem vprašanju so s tem v bistvu prekinjena.

Lani decembra je glavna skupščina Organizacije združenih narodov sprejela resolucijo, v kateri je zahtevala naj Gibraltar dekolonizirajo (osvobodijo kolonialnega gospodarstva in naj bo svoboden) in ga spravijo spet v okvir matice Španije. Malce poprej so Britanci izvedli v Gibraltarju plebiscit: kakih 26.000 prebivalcev je sklenilo, da bo še naprej ostalo pod britansko krono, vendar ob malce večji avtonomiji.

Pred kratkim bi se bili morali v britanski prestolnici pričeti pogovori o bodoči ustavi Gibraltarja in njegovi uredbi, vendar jih je prehitel sklep Madrida. Španske oblasti so zaprle meje, s tem pa onemoglo čile španskim delavcem, da bi odhajali na delo v gibraltarski pas. Prvi gibraltarski minister Joshua Hassan je zaradi tega odletel na pogovore v London in ob prihodu izjavil, da ni niti misliti na kakšno predajo samostojnosti nad Gibraltarjem.

Strateško oporišče

Gibraltar je odigral v britanski imperialni politiki pomembno vlogo. Tudi dandanes njegov pomen še ni povsem splahnel. Gibraltar je vojaško, pomorsko in letalsko oporišče, vrh tega pa še pomembno prista-

nišče za oskrbovanje ladij, z ladjedelnicami in majhno industrijo. V zadnjem času grade hotele v želji, da bi pospešili turizem. Kolonija v spremenjenih okoliščinah je še naprej zanimiva za Britanijo.

Španci že leta ponujajo pogajanja o prenosu oblasti, London ponuja samo tesnejše gospodarsko sodelovanje.

Britanija namerava na odločitev Madrida primerno odgovoriti. Vse bolj je čutiti političen pritisk v britanskih političnih krogih, ki sedaj govore o fašistični naravi španskega režima, pa tudi pritisk s cenami. Nekateri zahtevajo, naj bi razglasili španskega veleposlanika v Londonu za »perso non grata« (nezaželena oseba), ker ni ničesar storil za boljše razumevanje med deželama. Na drugi strani pričakujejo, da bo Organizacija združenih narodov znova načela gibraltarski problem, zato si britanska diplomacija prizadeva, da ne bi sprejeli nove protibritanske resolucije. London je o tem že pričel pogovore z Washingtonom, ki naj prepreči obsodbo Britanije. Najbrž opozarjajo na koristi NATO (Organizacija severnoatlantskega pakta) v zvezi z oporišči, posebno še, ker Španija sicer daje Združenim državam — ob primerni odškodnini — svoje ozemlje za ameriška oporišča.

Grožnje in trezna presoja

Britanci groze Špancem, da bodo odsvetovali svojim turistom potovanje v Španijo. Lani je bilo to več kot milijon Britancev. Padec turističnega denarnega dotoka bi se hudo poznal. V Britaniji tudi dela nekaj tisoč španskih delavcev. Lahko se zgodi, da bi britanske oblasti ne hotele več izdati dovolilnic za delo. Britanci bi zaradi sedanje zapore dela lahko pripeljali v Gibraltar tudi tujo delovno silo.

Prekinitev dvostranske gospodarske zamenjave pa bi bolj prizadela Britanijo. Ugotavljajo vedno večji britanski izvoz v Španijo kot nasprotno. Približno 2,5 odstotka celotne britanske mednarodne izmenjave pripade na Španijo. Zato si n. pr. britanski zunanji minister Stewart prizadeva ohraniti spor v političnih in diplomatskih okvirih in odklanja gospodarski pritisk.

. . . in pri nas v Avstriji

ZVEZNI PREDSEDNIK FRANZ JONAS ZADOVOLJEN Z OBISKOM V RUSIJI

Zvezni predsednik Franz Jonas, ki se je v soboto opoldne vrnil na Dunaj s svojega petdnevnega državnškega obiska v Sovjetski zvezi, je ob prihodu na Dunaj izjavil zastopniku avstrijske tiskovne agencije, da je to potovanje napravilo nanj izredno globok vtis, še posebno, če pomisli, kakšen napredek je Sovjetska zveza storila na gospodarskem in tehničnem poprišču od njegovega zadnjega obiska.

V končnem uradnem sporočilu je namreč rečeno, da je bila izmenjava mnenj med avstrijskimi in sovjetskimi politikami »v duhu prijateljskega razumevanja«. Z zadovoljstvom so lahko ugotovili ugodni razvoj dvostranskih odnosov na podlagi državne pogodbe in trajne avstrijske nevtralnosti,

kakor tudi sodelovanje v duhu stvarne enakopravnosti.

Zadnji dan državnškega obiska, to je 24. maja, sta zunanja ministra Andrej Gromiko in dr. Kurt Waldheim podpisala še eno pogodbo o gospodarsko-znanstveno-tehničnem sodelovanju med Avstrijo in Sovjetsko zvezo. Za izpeljavo tega sporazuma, ki pravzaprav dopolnjuje že obstoječo trgovinsko pogodbo, bodo ustanovili mešano komisijo, ki se bo enkrat na leto sestala na Dunaju ali v Moskvi. Sporazum omenja raziskovanje, tehnični razvoj, delo za racionalizacijo in modernizacijo proizvodnje, izdelavo novih tehničnih delovnih postopkov, sodelovanje znanstvenih institutov, za raziskovanje in organizacijo, sodelovanje na proizvodnem področju itd. Izrecno je predvideno plačilo za izročitev znanstvenih izsledkov, posebno za prodajo patentov (izumov) in licenc (dovoljenj).

MADŽARSKI IZVEDENEC ZA IZSTRELKE SOGLAŠA Z DUNAJEM

V zadnji številki našega lista smo poročali o pripetljaju na avstrijsko-madžarski meji. Pokličimo si ta slučaj v spomin: »Dne 6. maja, je dvema madžarskima šoferjema s tovornjakom uspel pobeg čez madžarsko-avstrijsko mejo. Z vozilom sta z veliko brzino pripeljala iz Steinamangerja in pri vasi Eisenberg predrla bodočo žico, ter se tako rešila na avstrijsko ozemlje. Ko so ju — bila sta to 27-letni Laszlo Todt in 28-letni Josef Palko — pričeli madžarski graničarji obstreljevati, sta skočila iz tovornjaka in bežala dalje peš. Medtem ko se je Laszlu Todtu posrečilo rešiti, je Josef Palko ranjen obležal. Čeravno je bil Josef Palko že kakih petdeset metrov na avstrijski strani, so Madžari pritekli in odnesli ranjenca nazaj.«

Kljub temu da so na avstrijski strani ves čas Madžarom dokazovali, da so kršili nedotakljivost avstrijskega ozemlja, so le-ti vse do srede, 15. maja, kratkoma zanimali vse. Istega dne se je na Dunaju sestala mešana avstrijsko-madžarska obmejna komisija. Ko je avstrijsko zastopstvo na seji komisije ponovno predložilo nove dokaze o pripetljaju 6. maja pri vasi Eisenbergu na Gradiščanskem (našli so kroglice, s katerimi so streljali madžarski graničarji istega dne na ubegla Madžara), je moral tudi madžarski izvedenec za izstrelke (balistiko) v svojem poročilu priznati ta dejstva. Člani madžarske obmejne komisije so molče poslušali izvajanja ing. polkovnika Massaka, znanega strokovnjaka iz notranjega ministrstva za balistiko (Naši bralci se bodo gotovo še spominjali tega imena, saj je bil ing. polkovnik Massak tisti izvedenec, ki je preiskoval slučaj neuspešnega atentata na jugoslovanski konzulat v Celovcu v petek, 15. marca.)

Ministrski svet je na svoji seji v torek, 21. maja, vzel na znanje obžalovanje in oprostitve madžarske vlade za dokazano krivdo kršitve avstrijskega ozemlja. S tem smatra Dunaj zadevo za rešeno, že tudi zagadel, ker so madžarske oblasti obljubile in zagotovile, da bodo storile v prihodnje vse potrebne ukrepe, da se preprečijo taki in podobni primeri.

Razprava o slovenskem manjšinskem vprašanju na Koroškem

Sestavil: Dr. Anton Podstenar

Pod naslovom »Boj slovenske manjšine v krški škofiji na Koroškem za verski pouk otrok v slovensčini« je začela izhajati v Zborniku Svobodne Slovenije leta 1966 obširna, doslej najtehtnejša razprava o sodobni manjšinski problematiki na Koroškem. Medtem ko je bil objavljen drugi del v zborniku za leto 1967, je izšlo v letošnjem zborniku tretje nadaljevanje z naslovi »Rešitev problema in voditelji manjšine« ter »Koroški Slovenci in civilna oblast«. Iz zbornika, ki so ga pripravili uredniki Miloš Stare, Jožko Krošelj, Pavel Fajdiga in Slavimir Batagelj ter je bil tiskan v Buenos Airesu v Argentini, bomo objavili tretji del razprave v celoti. Delo je bilo posvečeno ob 1100-letnici prihoda svetih apostolov Cirila in Metoda k slovenskim narodom velikemu prijatelju Slovencev in Slovanov papežu Janezu Dobremu, branilcu miru, na osnovi resnice, pravice, ljubezni in svobode v zahvalo za okrožnico Pacem in terris.

Razpravo je napisal dr. Anton Podstenar. Delo se opira dosledno na vire, ki razpravi dajejo še posebno tehtnost.

Uredništvo

1. V tem poglavju bomo govorili o delu voditeljev koroških Slovencev za manjšino, zlasti za uresničenje člena 7. državne pogodbe.

Koroške Slovence in njihove voditelje moramo gledati kot člane slovenskega naroda in kot avstrijske državljane. Kot člani slovenskega naroda imajo ne le pravico, da svojo narodnost ohranjajo in v vsej prostosti razvijajo, temveč tudi dolžnost, da to svojo pravico nasproti večinskemu narodu in državni oblasti uveljavijo. Od te

dolžnosti jih pred Bogom in slovenskim narodom nihče ne more odvezati.

»Pravica do življenja in prostosti velja v enaki meri za vse narode« (Pij XII).

»Tudi narodna manjšina ima svojo domovino, ki jo ljubi in spoštuje z gorkimi čustvi, domovino, ki ima v njej pravico do nemotenega življenja« (Jezuit P. Messineo).

»Narodi imajo pravico zahtevati, da se jim da tista samoodločba, ki jim omogoči in jamči zares svoboden razvoj« (Dr. Al. Ušeničnik).

»Vsak narod, ki zavestno dopusti, da se kateremukoli državljanu godi krivica brez upov na zboljšanje razmer, goji v sebi klico lastnega propada« (Nadžkof Garner v Pretoriji v Južni Afriki).

Slovenski voditelji se teh svojih pravic in dolžnosti zavedajo. Ko govori o delu za pravice manjšine, pravi dr. Inzko: »To je naša pravica in dolžnost, katere nas pred Bogom in zgodovino nihče ne more razrešiti«.

2. Kot lojalni avstrijski državljani imajo koroški Slovenci in njihovi voditelji ne le pravico, temveč tudi dolžnost, da se v korist svoje države za svoje pravice potegujejo in v ta namen iščejo stikov z oblastniki, jih opozarjajo na njihove dolžnosti do manjšine, stavijo predloge za rešitev vprašanja, odklanjajo nezadovoljivo in delno rešitev, poučujejo javnost o svojem delu pri reševanju manjšinskega vprašanja.

»Če upošteva večinski narod manjšino v duhu tolerance in širokosrčnosti, to odgovarja njegovemu notranjemu dostojanstvu, odgovarja pa tudi dostojanstvu manjšine, če vztraja na enakopravnosti in upoštevanju svojih pravic in vrednot, posebno materinskega jezika . . . Obstoj manjšine je namreč odvisen tako od zadržanja pripadnikov manjšine same, kakor tudi od zadržanja družbe in države« (Zdovc).

3. S tem, da bi državna oblast v sporazumu z voditelji manjšine v celoti zadovoljivo uredila manjšinsko vprašanje, bi zelo koristila avstrijski državi. Utemeljila bi temelje države, koroški deželi bi zagotovila mir in razvoj in lažje bi vršila svoje poslanstvo. Zadovoljna manjšina bi v večji meri prispevala svoj delež k obogatitvi države in uspešneje bi vršila svoje poslanstvo posredništva med Koroško in Slovenijo, med Avstrijo in matično državo.

a) Rešitev manjšinskega vprašanja bi utrdila temelje države, ker bi v manjšini povečala ljubezen do države in utrdila voljo, da jo brani. Lepo pravi sedanji predsednik NSKS dr. Valentin Inzko: »Če je posamezniku dana popolna enakopravnost v političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem oziru, potem se čuti kot ud te sneje povezan z ostalo državljansko skupnostjo. V interesu države je, da so v okviru njenih meja vsi državljani, ne glede na svojo narodno pripadnost, zadovoljni z življenjskimi prilikami in svojo usodo. Taki državljani se bodo z vsemi močmi zavzeli tudi v dneh težke preizkušnje za državo, ki štiti njihove pravice. Le, kjer domovina ni enim mati, drugim pa mačeha, raste v srcih vseh državljanska zavest. Za njeno utrditev smo pripravljani storiti tudi svoje v pre-

Werner Berg glasnik naših krajev in naših ljudi

V ponedeljek, 20. maja, je bila v Pliberku slovesno odprta galerija Wernerja Berga. Nahaja se v lepo prenovljeni »Stari pošti«. To hišo, ki je last pliberške občine, so že hoteli prodati. Če bi jo, bi Bergove galerije verjetno nikdar ne bilo v Pliberku. Nekaj odbornikov mestne občine je prislutilo predlogu, naj bi v poletnem času v »Stari pošti« prof. dr. Werner Berg imel stalno razstavo. Veliko zaslug, da je zamisel postala resnica, ima tudi občinski odbornik direktor Valentin Vauti.

Lepa slovesnost otvoritve se je razvijala na dvorišču adaptirane (preurejene) »Stare pošte«. Majsko sonce je sijalo na prostor, obdan s starim obzidjem in z očrnelim

sejmi so prilike, ob katerih se zbere veliko ljudstva. Mojster Berg je n. pr. za Florijanovo sedel na kolo, s seboj je vzel nahrbtnik, v njem so bile razne potrebščine, in se odpeljal v Vogrče. Tam je opazoval, skiciral in podpisoval skope pripombe. Doma je v samoti tihega hribovskega kraja skica dobivala na papirju, lesu ali platnu jasnejše lice. V umetnikovem ateljeju so nastajali lesorezi, akvareli in olja. Nastajale so umetnine, spočete iz gledanja, soobčutenja, katerim je mojstrova roka z mnogimi gibi ali potezami vdahnila dušo. Za nas Slovence je Berg še posebno pomemben. Ovekovčel je svoje sosedo, romarje, mešetarje, žene s hadrami (ki izginjajo), kmete

storu je slika sodobnih strojev — dá tudi misliti. Ne gre brez njih.

V prvem nadstropju so razvrščena dela v štirih prostorih. Nad vežo je nekaj čisto novih, oz. manj znanih akvarelov. Ob »zmrzujoči deklici« kar zazebe človeka. V četrtem prostoru so lesorezi, eno olje in dve podobi v lesu. V tej sobi vidimo pod steklom tudi 67 skic, ki posredujejo vpogled v to, kaj si je umetnik skiciral in kaj je skicam pripisal.

V peti sobi so spet oljnathe slike. Na vodiču po galeriji so navedene letnice nastanka. »Češnjovo cvetje«, n. pr. je nastalo leta 1931, pa je sveže kot od letos, in fascinira. Umetnik je ujel na platno drobne vsakdanje dogodke: klanje, konje na nočni paši, čakanje na avtobus. S tem jim je vtisnil

Južno-koroška krajina ponoči

skednjem, ki je še pokrit z »deščicami«. Pod hodnikom je bil nastanjen mestni orkester, pod obokom je stal govorniški pult.

Werner Berg se je rodil 11. aprila 1904 v Elberfeldu v Porenju. Studiral je politične vede in umetnost. Na Dunaju si je pridobil naslov doktorja političnih ved (dr. rer. pol.), v Münchnu in na Dunaju se je ob velikih mojstrih-učiteljih izpopolnjeval v slikarstvu. Razne struje in -izme je spoznaval, a kmalu je našel samega sebe. Berg je samo eden; on ni kopiral, ne morejo ga kopirati. Njegova umetnost je tako samonikla, da bi jo prepoznal ne le na Koroškem in v Evropi, temveč na kraju sveta. Vplivana, inspirirana je od bližnjega in daljnega okolja, v katerem umetnik že skoro 40 let biva. Na samotnem kmečkem posestvu pri Rutarju nad St. Vidom v Podju ni je Berg kot kmet živel z zemljo in ob zemlji dozoreval v umetnika. Pečat njegovi umetnosti so vtisnili: zemlja, delo in delovni človek.

Spodnja Koroška mu je dala idej. Zegnana, primicije, romanja, pogrebi, svatbe,

s konji (ki jih izpodrivajo traktorji), kmečke hiše (ki jih prezidavajo), vrtičke z rožami (lesene ograje so se podrele), pa še sto drobnih, nam dragih reči, ki so po mojstru Bergu postale umetnina.

Galerija v Pliberku bo vsakogar pritegnila. Bergova umetnost je taka, da jo lahko razume in spoštuje tudi preprost človek, ki mu je trdo delo oblikovalo obraz, postavo in značaj.

Mojstrova dela so razstavljeni v šestih prostorih. Nastala so med leti 1930 in 1967. Načrt za galerijo je napravil ing. Wetschko; lektor in slaščičar Gottfried Stöckl je idejo galerije širil in jo predložil mestnemu občinskemu odboru, ki je predlog sprejel.

V prvem in drugem prostoru spodaj so razstavljeni platna in lesorezi. Umetnik zna čudovito opazovati. Oglejmo si sliko, na kateri čez lesen plot krava steguje glavo, ker se ji morda zdi, da so rože v vrtu boljše kot trava izven ograje. Tu najdemo voz z birmanko iz leta 1936. Pričara nam daljni, lep spomin na otroštvo. V istem pro-

»važnost«, ki jo v življenju zares imajo.

V šestem prostoru spet najdemo bogastvo iz pokrajine in njenih — naših ljudi. Posebno »kegljači« zanimajo mojstra. Kar sedemkrat jih pokaže. »Februarska odjuga« je olje, ob katerem naravnost sodoživljaš nemirno nebo z oblaki, ki vsako minuto dobivajo drugo obliko. Zadnja slika nosi številko 100. Lepa žetev. Ni nastala mimogrede, temveč je kot zrno, ki mora v zemljo, da obrodi. Dolgo je zorelo v notranjosti umetnika, po oblagodarjeni umetnikovi roki je dobilo dokončno obliko.

Galerija v Pliberku je odprta od maja do oktobra vsak dan med 10. in 12. uro dopoldne ter popoldne od 4. do 6. ure.

P. S.: K otvoritvi galerije so bili vabljeni poleg mnogih prominenc iz deželnega glavnega mesta ter mest južne Koroške tudi zastopniki Slovencev. Nihče od govornikov jih ni pozdravil, niti omenil. Samo veliki umetnik je v svojem čudovito lepem nagovoru poudaril svoje prisrčno razmerje do katoliškega, slovenskega prebivalstva južne

pričanju, da je zvestoba državi ravno tako važen činitelj za naš narodni obstoj kot zvestoba veri in narodu.

»Vsi državljani se moramo zavedati tega, da bodo tem trdnosti temelji naše države, v čim večji meri bo država izpolnjevala iz državne pogodbe izvirajoče obveznosti« (Dr. Inzko).

»Avstrija stoji močna na zvestobi svojih narodov... Kdorkoli dela v ponemčevanje Slovencev na Koroškem, ta dela... za pogin Avstrije. Tako delo ni patriotično« (G. Einspieler).

»Nasprotniki Avstrije so tudi nasprotniki narodnih skupin, ki jih hočejo raznaroditi in germanizirati« (Dr. Görlich).

Ne gre torej za kakšno grožnjo, temveč za dobrohoten opomin, ko dr. Inzko v članku, ki je izšel v celovški in graški »Kleine Zeitung« opozarja, da bi za deželo utegnili biti usodno, ako bi se rešitvi tega vprašanja ne posvečala potrebna skrb in pozornost.

4. b) Pravična rešitev manjšinskega vprašanja bi povečala ugled Avstrije.

»Ugled Avstrije je v precejšnji meri odvisen od rešitve manjšinskega vprašanja« (Zdovec).

»Le dosledna konstruktivna manjšinska politika do koroških Slovencev bo zmanj-

šala sedanjo napetost ter povečala vpliv miroljubnih sil v deželi, saj je moč rešiti probleme, ki jih poraja življenje dveh narodov na Koroškem, samo v duhu medsebojnega spoštovanja in strpnosti. Upoštevanje teh načel od strani večinskega naroda bo vzbudilo veliko pozornost in priznanje v svetu, ki se peča s sličnimi vprašanji v raznih mednarodnih organizacijah, kot so to Evropski svet in Združeni narodi. Tako bi tudi od te strani mogel biti avstrijski prispevek za uveljavitev človeških pravic v svetu zelo pomemben, kar bi ugled Avstrije le povečalo« (Dr. Inzko).

Ugled vsake države je v veliki meri odvisen od politične zrelosti večine, ki ima v rokah svojo blast. Bivši predsednik avstrijske republike dr. Schärff se je nekaj let pred smrtjo izrazil: »Politična zrelost večine obstoji v tem, da je sposobna omogočiti življenje in razvoj manjšine«.

5. c) Zadovoljiva rešitev manjšinskega vprašanja bi Avstriji olajšala vršitev poslanstva med nemškimi in slovanskim svetom, med zapadom in vzhodom, med katoliškim in pravoslavnim svetom, med zapadno in vzhodno demokracijo.

Pravilno je dejal dr. Görlich: »Avstrija ima svoje naloge in nihče ji jih ne more odvzeti... Poslanstvo Avstrije še ni ugas-

nilo, zato naj manjšine sodelujejo z večinskimi narodom, z vsemi tistimi, ki hočejo državi dobro.«

Avstrija je najdlje na vzhod potisnjeno izložbeno okno katoliškega zapada in zapadne demokracije. Po Avstriji njeni vzhodni sosedje v veliki meri sodijo zapad, njegove težnje, njegovo miselnost in iskrenost, zvestobo mednarodnim pogodbam, njegov čut za demokracijo, pravico in svobodo. Ako Avstrija ne uredi manjšinskega vprašanja, škodi ugledu Zapada, vzbuja nezaupanje pri sosedih in sama sebi odvzema pravico posredništva med vzhodom in zahodom.

Kot matična država je Avstrija dolžna ščititi svojo manjšino v Italiji. To nalogo bo mogla vršiti veliko uspešneje, ako se bo mogla sklicevati na zadovoljivo in zglodno rešitev manjšinskega vprašanja v lastni državi. Čeprav je treba priznati, da Italija v ravnanju s slovensko manjšino v Furlaniji daleč zaostaja za Avstrijo v ravnanju s koroškimi Slovenci, je pa tudi res, da Finska Avstrijo v manjšinski politiki daleč prekaša.

S pravično rešitvijo manjšinskega vprašanja bi Avstrija sploh dala dober zgled drugim državam in bi s tem koristila človeštvu.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenska vas v Argentini

Pred kratkim so v Slovenski vasi v Argentini v grobem dogradili Hladnikov dom. V ta namen je društvo Slovenska vas priredilo »likof«, to je slavje, ki je ob smrekovem vrhu na najvišjem delu stavbe, ko je neka hiša do vrha v grobem dograjena. Bil je to v prvi vrsti praznik Slovenske vasi, kateremu so se pridružili tudi drugi rojaki iz južnih predmestij Buenos Airesa, katerim je Slovenska vas naravno, zbiralno in kulturno središče; prišli pa so tudi mnogi drugi iz bolj oddaljenih predmestij.

Hladnikov dom je tako v grobem dograjen. V prostorni dvorani so že položeni granitni mozaiki. Društvena okrepevalnica že nekaj tednov pridno deluje. Tudi kuhinja, knjižnica, pevska soba in drugi prostori, kjer bo tudi slovenski šolski pouk, so že pod streho.

Uspela koncerta Slovenskega okteta

Pred kratkim je znani Slovenski oktet priredil v Mariboru dva pevska koncerta, in sicer enega za udeležence jugoslovanskega kongresa plastične in čeljustne kirurgije. Ravnatelj turističnega urada Maribor Herman Weiss se je po končani prireditvi zahvalil izvajalcem za umetniški užitek in jim izročil v spomin na koncert lovorov venec; drugi koncert pa je Slovenski oktet priredil za mariborsko mladino.

Petnajstletnica zbor »Vinko Vodopivec«

Pevski zbor primorskih študentov »Vinko Vodopivec« v Novi Gorici slavi te dni 15. obletnico svojega delovanja. S svojimi nastopi se je ne le doma, marveč tudi v tujini lepo uveljavil. Med drugim je nastopal v Italiji, Grčiji in Egiptu. Ob petnajstletnici obstoja je zbor priredil v Novi Gorici koncert.

Spominska plošča Vinku Vodopivcu

V nedeljo, 19. maja, so na rojstni hiši znanega skladatelja Vinka Vodopivca odkrili spominsko ploščo. Pobudnik za postavitev plošče je bil klub starejših goriških študentov. Na slavnosti ob odkritju plošče je govoril Tomaž Pavšič, kulturni program pa so med drugim izvajali pevski zbori primorskih študentov »Vinko Vodopivec«, pevski zbor iz Ročinja ter zbor gimnazije v Tolminu.

Spominska plošča pisatelju Ksaverju Mešku

Minulo nedeljo so pri št. Danijelu nad Prevaljami odkrili spominsko ploščo pisatelju Ksaverju Mešku na župnišču, v katerem je pokojni pisatelj živel in tudi ustvarjal svoja dela od 1901. do 1906. leta. Tu so nastale knjige Ob tihih večerih, Mir božji in Na poljani. Ob odkritju plošče je bil lep kulturni program, o pisatelju pa je govoril dr. Fran Sušnik. Slovesnosti se je udeležilo blizu dva tisoč ljudi. Spominsko ploščo je pripravil svet za prosveto in kulturo občinske skupščine Ravne na Koroškem, odkril pa jo je in jo izročil v varstvo domačinom predsednik tega sveta Mitja Šipek.

Koroške. Dejal je, da se nikoli ne bo utrudil upodabljati ga. Zahvalil se je vsem iniciatorjem galerije ter svoji oboleli ženi, ki mu je vsa leta bila zvesta pomočnica, zahvalil se je tudi za to, da živi v obmejni deželi, ki mu je postala domovina. M. I.

»Prepričan sem, da bi mogla vršiti Avstrija ob pravilni manjšinski zaščiti pomembno nalogo v službi svobode in človeških pravic« (Dr. Inzko).

»Splošna revizija avstrijske politike do manjšin je z ozirom na dejstvo, da tvorijo Slovenci na Koroškem in Hrvatje na Gradiščanskem edini slovanski manjšini v svobodnem zapadnem svetu, ki temelji na krščanskih tradicijah, nujno potrebna. Vprava zaradi tega je naložena Avstriji pri ravnanju z njenimi sorazmerno majhnimi manjšinami, katerih pripadniki pa so slej ko prej lojalni in zvesti državljani, obenem pa se nečejo odpovedati lastni samobitnosti, izpolnitev posebno važne naloge. Ta naloga gre preko ožjih mej naše domovine Avstrije ter političnih blokov in more dobiti evropski pomen« (Dr. Inzko).

»Prav tako bomo morali tudi antislavizmu napovedati boj, prek tega pa tudi opozoriti na našo moralno dolžnost izpolnitve pogodb« (Dr. Görlich).

»Pravega zavednega Avstrijskega spoznamo lahko po dveh rečeh: prvič, pravi in zavedni Avstrijec nikoli ni protislovenski. Vsak tisti, ki zaničljivo govori o slovanskih sosednih narodnih in o slovanskih manjšinah v Avstriji, ni Avstrijec...« (Dr. Görlich).

(Dalje prih.)

† Kaplan Janez Dragaschnig

Kogar Bog posebno ljubi, tega pelje skozi šolo trpljenja. Rajni Hanzej Dragaschnig je bil duhovnik-trpin.

Rodil se je 23. oktobra 1923 pri Rumašu v gozdanjski fari nad Vrbskim jezerom. Njegov oče je bil Filip Dragaschnig, zavečen in ugleden kmet, p. d. Rumaš na Gozdanjah. Mati mu je bila Ana, rojena Kopeinig. Le 25 let srečnega zakonskega življenja jima je bilo danih. Že 13. julija 1937 je mati umrla, stara šele 42 let. Ob materini smrti Hanzej ni bil star še 14 let. V družini je bilo 6 otrok. Najmlajši je bil ob smrti matere star šele 5 let. Kako hud udarec je bila izguba matere za otroke, za očeta in za dom!

Najstarejšega Hanzeja so poslali študirat v Celovec v gimnazijo. Ko je prišel do mature, so se bližali strašni aprilski dnevi leta 1942: ob nacističnem nasilnem izseljevanju koroških Slovencev je moral tudi oče Rumaš s svojo družino in teto Rozo Lipič zapustiti svoj dom. Vsi so bili izseljeni. Več kot tri leta in tri mesece so bili od doma. Več kot dve leti so bili v taborišču v Frauenaurach v Nemčiji.

Maturant Hanzej Dragaschnig je kmalu kulturno razgibal življenje v taborišču. Zbiral je otroke izseljenih staršev in jih poučeval. Mnogi se bodo tega dobrega mladega učitelja hvaležno spominjali vse dni živ-

Pri nas na Koroškem

Poročilo Zveze slovenskih izobražencev o srečanju v Bilčovsu

Zveza slovenskih izobražencev je priredila v nedeljo, dne 19. maja, popoldne pri Miklavžu v Bilčovsu svoje prvo letošnje srečanje.

V začetku je pozdravil predsednik dr. Joško Tischler vseh 50 udeležencev, od katerih je bilo 12 pevcev iz Gradca. Zahvalil se je vsem za prihod, predvsem graškim pevcem, obenem pa se je zahvalil g. Janku Ogrisu za njegovo neumorno prosvetno delovanje. Omenil je, da je organizirano prosvetno delo med koroškimi Slovenci staro že 60 let; in pri tem delovanju si je pridobil Janko Ogris močne zasluge.

Nato je pod vodstvom Janeza Kampuša zapel zbor graških študentov, ki je že imel dopoldne koncert v Selah, 8 pesmi, med njimi tudi narodno »Nocoj pa oh nocoj« v priredbi bivšega maturanta slovenske gimnazije Jožka Kovačiča. Erik Prunč je v svojem kratkem uvodu poudaril povezanost graških študentov s slovenskim narodom na Koroškem; zaradi tega so se odzvali z velikim veseljem povabilu Zveze slovenskih izobražencev za nastop v Bilčovsu.

Janko Ogris je v svojem nagovoru najprej naštel nekatere težave, ki so bile pred šestdesetimi leti prav zaradi ustroja nekdanje utrakvistične šole. Takrat slovensčina ni imela dostopa in bilo je treba mnogo idealizma in osebnih žrtev, da je mladina le ohranila veliki zaklad materinščine. Slovenska izobraževalna društva so skušala na-

doknaditi to, česar ni dala šola. Tako se je ustanovilo leta 1912 v Bilčovsu prosvetno društvo »Bilka«.

Nadalje je poudaril g. Ogris, da je mladina up naroda. Toda prav danes je potrebno obširno znanje. Tu pa je naloga študentovske mladine, da dela, da si izoblikuje trden značaj, da se vrne čimprej nazaj med svoj narod, mu krepki narodno samozavest in s tem zagotovi njegov obstoj. Kot odpadejo pri mlačvi pleve od zrnja, tako je tudi pri študirajoči mladini. Časovne razmere so tudi pustile svoje sledi pri slovenski mladini. Študirajoča mladina pa bi se vendarle morala bolj povezati z lastnim ljudstvom in se vključiti močneje v društveno delo. Samo, če se naroda ne bomo sramovali, bo narod živel.

V svoji zahvali gospodu Janku Ogrisu je predsednik ZSI dr. Joško Tischler poudaril, da pa je tudi treba poslušati glas mladine, ki je pogosto zelo revolucionaren. Samo tako bo mogoče mladino vpeljati v narodno skupnost.

Za konec je še zapel zbor graških študentov Petra Jereba pesem »O kresu«.

V nedeljo, dne 9. junija, bo priredila ZSI srečanje pri Francelnu v Kortah, v nedeljo, dne 14. julija, pa pod strokovnim vodstvom izlet na Mangart, kjer si bodo udeleženci lahko ogledali bujno gorsko rastlinstvo.

Jože Wakounig, tajnik

več. Moral je v bolnico: lotila se ga je zahrbtna bolezen v hrbtenici.

Začnejo se zanj dolga leta križvega pota in trpljenja. Zdravil se je na raznih krajih. Končno ga je spet ljubeče sprejela domača hiša in bratova družina. Pripravili so mu doma sončno sobico in mu vsa leta stregli. Prijatelj duhovnik iz Nemčije mu je kupil voziček, s katerim je imel veliko veselja, se vozil z njim po sobi in po dvorišču okoli domače hiše. V svojem vozičku se je tudi ganljivo poslovil ob odprtem grobu od rajnega župnika Martina Kuchlerja (umrl 3. septembra 1965) in mu govoril v lastnem imenu in v imenu gozdanjske župnije besede zahvale.

Na tri reči v bolniški sobi našega dragega Hanzija se bom vse dni najbolj spominjal: na bolniško posteljo, kjer je trpel toliko let svojega mladega življenja, na voziček, kjer je sedel molil in prebiral knjige, in na oltarček, kjer je vsak dan maševal, daroval nebeškemu Očetu božjega Sina, samega sebe, svoje trpljenje, svoje neizpolnjene upe življenja, vsa doživeta razočaranja. Bil je v resnici duhovnik in trpin obenem.

Po 14 dneh zdravljenja v deželni bolnici v Celovcu je v soboto, dne 11. maja 1968, v svoji sobici v hiši očetovi dotrpel in zaspal v Gospodu.

Izredno njegovo priljubljenost je pokazala izredna udeležba pri njegovem pogrebu v ponedeljek, 13. maja, katerega je vodil v škofovem imenu gospod prelat Aleš Zechner. Na njegovi zadnji zemljski poti ga je spremljalo nad 60 duhovnikov, mnogo bogoslovcev in veliko vernikov.

Pri žalni daritvi je g. prelat Zechner orisal pokojnikovo trnjevo življenjsko pot in poudaril važnost duhovniškega poklica posebno dones. Ob grobu so se od njega poslovili g. dekan msgr. dr. Hornböck v imenu sobratov rožeške dekanije, g. dekan Richard Kanduth v imenu velikovške in šentviške župnije, g. dr. Polanc v imenu sobratov iz let bogoslovnega študija in g. Tolmajer v imenu izseljencev.

Naj si blagi pokojnik, ki počiva ob velikem križu sredi novega gozdanjskega pokopališča, odpočije v domači zemlji po trpljenja in križev polnem življenju in mu Vsemogočni bogato poplača za vse dobro, ki ga je storil v svojem ne dolgem, a zato tembolj za nebesa zaslužnem življenju!

ŠT. PRIMOŽ

Po dveh deklicah se je v trgovski hiši Dolfija in Terezije Blažej rodil fant. V so-

boto, dne 4. majnika, je zagledal luč sveta. V nedeljo, dne 19. maja, pa sta ga ponesla kot botra Tonej Blažej in Marija Polzer pred oltar farne cerkve. Tam ga je krstil g. župnik Krištof z imenom Dolfej-Florijan. Ob dobrem obedu, kapljici in pogovoru, je dan prehitro minil.

Novorojenčku želimo obilo sreče in zdravlja v njegovem bodočem življenju.

Staršem pa, da bi bil dober naslednik in še mnogo uspehov v njihovem trgovskem podjetju.

ŠMIKLAVŽ ob DRAVI

(Smrt Matije Kokošina)

V soboto, 4. maja 1968 zvečer, je umrl v beljaški bolnici gospod Matija Kokošin, pd. Črni iz Turč v šmiklavški fari. Rajni je umrl zelo hitre smrti. V četrtek, 2. maja, je kakor ponavadi na svojem majhnem posestvu še krmil svoje koze. Naslednji petek pa je že začel čutiti bolečine po telesu. Tožil je, da ga močno zebe. Ker je pokojni vedno bolj slabel, je žena, s katero sta bivala sama v kajži, poklicala zdravnika. Zdravnik dr. Staudacher, ki je v soboto popoldne obiskal bolnika, je ugotovil, da je Črnijev oče zbolel za srčnim kolapsom in da zanj ni več pomoči. Takoj je odredil prevoz bolnika v beljaško bolnico, kjer je pa Kokošin še isti večer umrl.

Pokojni Kokošin se je rodil 25. novembra 1892 v Drežnici pri Gorici. Po prvi svetovni vojni je prišel na Koroško in se naselil v šmiklavški fari, v Turčah. V avgustu leta 1921 se je poročil z marljivo delavko Marijo Lišter, doma tudi iz Drežnice. Žena Marija pa je že v aprilu leta 1927 umrla. Z materjo vred pa sta takrat umrla tudi oba njena otroka Ljudmila in Franc. Tako so imeli pri Črniju leta 1927 v 18 dneh kar tri pogrebe.

Leta 1928 se je vdoveli Kokošin poročil v drugo z Uršulo Waldhauser, doma iz Brnce. Iz drugega zakona izhajajo 3 otroci, od katerih sta dva poročena v Beljaku.

Rajni Črnijev oče je bil priden in miren človek. Skrb, da dostojno preživi svojo petčlansko družino, ga je stalno priganjala, da si je poiskal delo in vestno delal, zakaj njegova mala kajža ni mogla preživeti številne družine.

Po svojem značaju je bil miren človek, zato tudi ni prišlo do prepira ali celo do sovraštva med njim in sosedi.

V svojem življenju je rajni rad in veliko bral. Če je le mogel, je gledal, da so »Ne-

delja« in Mohorjeve knjige prihajale redno v njegovo hišo.

Za vsa dobra dela, ki jih je storil svoji družini, sorodnikom, sosedom in faranom mu dobri Bog tisočero povrnil!

Pokopali smo ga v torek, 7. maja, v Šmartnem pri Beljaku, ob obilni udeležbi sorodnikov, znancev in faranov.

Vsem sorodnikom, posebno pa še bolehnim ženi in otrokom izrekamo globoko sožalje, rajnemu pa zasluženi pokoj v Bogu.

PLIBERK

(Materinska proslava)

Polna dvorana, smeh, zadovoljni gledalci ter mnogo otrok na odru — takšen vtis smo dobili v nedeljo, dne 12. maja, v Pliberku. Kot vsako leto nas je tudi letos vabila šolska mladina iz pliberške okolice na materinsko proslavo. Po pozdravu g. župnika nas je presenetil mladinski zbor pod vodstvom učitelja Grma z venčkom otroških in narodnih pesmi. Zbor je zapel ubrano in zapustil dober vtis. Naše male pa so z različnimi oblekami pokazale v točki Peričice materino delo čez dan. Ples in petje je Sabina harmonično naštudirala.

V igri Indija Koromandija uideta dva fanta od doma. Najti hočeta lepšo deželo — življenje brez dela in trpljenja. A pot ju vodi v roke postopaču, ki jima z zvijačo odvzame denar. Zelo lačne ju najde gozdar, ki ju preda lovcu. Ta pa ju pelje domov in ju izroči mami.

Pri tej proslavi je sodelovalo čez 60 otrok, jih ni lahko krotiti. Da pa je vse dobro uspelo, se je treba zahvaliti g. kaplanu Stickeru. Težko si predstavljamo mladinsko delo brez njega in upamo, da ostane še dolgo v naši fari.

PLIBERK

(Občinske zadeve)

Na zadnji občinski seji je občinski odbor odobril kupno pogodbo med pliberško mestno občino in zakoncema Jožefom in Marijo Čuješ, ki sta kupila nekaj zemlje na prostoru za sušenje perila v Pliberku in tjakaj povečala svojo novo hišo in delavnico za pleskanje. Porabila sta 231 kvadratnih metrov tega prostora in ga plačala po 25 šilingov za kvadratni meter.

Ker občina vedno zemljo prodaja, mora stalno zemljo tudi kupovati, da ji te ne zmanjka. To pa kupuje od Metničevega posestva v Pliberku. Med Nončo vesjo in Velikim križem je kupila njivo, veliko en hektar in 60 arov. Pri studentu Bründl ob vznožju Libiča pa je dobila občina pripravno zemljišče, da bo napravila drsališče. Tako se bodo lahko pozimi športniki-drsalci v domačem kraju udeleževali tega lepega zimskega športa.

Ker je občina nekemu podjetniku obe-

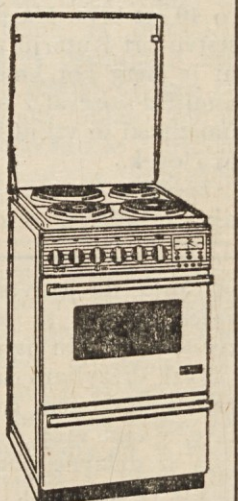
Električni štedilnik s tremi ploščami kljub zvišanju cen samo kratek čas

S 2290,-

Vam nudi Kaufhof

Valentin in Angela Blažej

Libuče - Pliberk
tel. 04235-394
(noč. št. 302)

čala odpust davka na mezde, če še nadalje ostane v Pliberku in se tu stalno naseli, je za isto ugodnost zaprosila tudi tovarna čopičev. Tej pa je občinski odbor moral prošnjo odkloniti, ker bi sicer deželna vlada ustavila občini vse denarne podpore, brez katerih se pa gospodariti ne da.

Tovarna likerjev v Pliberku je dobila novega lastnika. Od Metnica jo je kupila gospa Marija Glavar, pd. Ižepinja v Libuči. Zaprošila je pri občini, da bi smela uporabljati na svojih izdelkih in spisih pliberški občinski grb (Wappen) sv. Lukeža oziroma njegovega vola: To so ji enoglasno dovolili.

Za oskrbnika v mestnem kopalnišču so postavili g. Honoriusa Haima. Njegova žena, bivša Godečeva Justa iz Blata pa bo vodila tamkajšnji bife (okrepčevalnica in točilnica).

(Dalje na 5. strani)

ZAHVALA

Ob nenadni smrti naše drage

MARIJE WÖLBL, roj. Pšeničnik pd. Butejeve mame v Globasnici se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji zemljski poti.

Še posebna zahvala velja č. g. župniku Francu Poschu, dalje cerkvenemu zboru, sorodnikom in vsem pogrebcem za pomoč, molitve in sočutje, ki so nam ga izkazali ob tej priliki.

Globasnica, 27. maja 1968.

Zaluojača

BUTEJEVA DRUŽINA
in sestra
ŠTEFANA PŠENIČNIK

ljenja. Tudi zanj so bila ta leta lepi spomini na bridko življenje brezdomcev v nemški tujini.

Iz taborišča je bil poklican k vojakom. Približno eno celo leto je služil. Bil je ranjen in je prišel v vojaško bolnišnico na Dunaju. Od tu se ni več hotel vrniti nazaj k vojakom, pobegnil je in se dalj časa skrival pri raznih begunskih in izseljenih družinah. Oče, otroci in teta so morali v tem času v drugo taborišče — v Eichstätt in v Freistatt. Po propadu Nemčije so se vrnili na svoj dom na Gozdanje. Tudi Hanzej je prišel nazaj.

Družini sta bili dani le dobri dve leti srečnega življenja. Z vso vneto in z vsem veseljem so se lotili oče in otroci dela na svojem domu, Hanzej pa je šel v bogoslovje. Že 7. januarja 1948 pa je umrl tudi oče. Otroci so ostali sami, brez staršev.

Dne 8. julija 1951 je bil naš Hanzej posvečen v duhovnika. Novo mašo je pel 22. julija 1951 na Gozdanjah. Pridigal mu je gospod župnik Avgust Čebul. Dan veselja za rajne starše v nebesih je bil to, dan veselja za brate in sestre, dan veselja za mladega novomašnika, ki je poln idealizma sanjal o lepem delu v vinogradu Gospodovem. Veselil se je tudi sedaj že rajni dolgoletni gozdanjski župnik Martin Kuchler.

Avgusta leta 1952 je bil Dragaschnig nastavljen za mestnega kaplana v Velikovcu. Imenovan je bil tudi za dekanijskega mladinskega dušnega pastirja. Bil je vedno vesel, prijazen, skromen, delaven, nesebičen in goreč. Postal je ljubljene mladim in starejšim faranov. Veliko je delal in se žrtvoval — zlasti še za mladino. Še danes se ga velikovski verniki, posebno še mlajši rod, radi spominjajo.

Po nekaj letih je bil prestavljen za mestnega kaplana v St. Vid ob Glini. Tudi tam se je žrtvoval do zadnjega. Ko je umrl mestni župnik, sta on in lansko jesen umrli župnik Anton Demšar nosila dalj časa vso skrb dušnega pastirstva. Tu je sredi dela in vsled prevelikih naporov zbolel in popolnoma onemogel. Kar so mu naložili v teh kratkih letih kaplanovanja, je bilo pre-

„Sonce v očeh, sreča in smeh“

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vino pije moj sovražnik noj noj gre prate jest,
Jas mam pa glih tui doro, da man ano doro viest.

Merkejte: an priden fajmošter je vsolej doma
noj anu brumno zadržanje ima.
An pravi fajmošter je triezbk po dni noj po nuč,
da kadar farman pride, da dobo vsolej pomueč.

Poflisejmo se mi taku ževeti,
kaker da bi jutra vmrieti.
Mi smo ja božja star
On nas na bo zavrgou nikdar!

Čeprav s svojo ostro kritiko ne prizanaša nikomur in tudi kmetom očita, da prepogosto hodijo v mesto in deloma zanemarljajo dom in družino, je vendar navsezadnje polno hvale za kmečki stan, ki vzdržuje vse druge stanove — tudi gospódo. — Ta pesem je izšla v tisku kot posebna knjižica.

V tisku je izšla še druga knjižica, ki nosi tole pripombo: »Tu je napravljano od Andreja Šuštarja Drabosnjaka eniga pavra u Korotane«. Ta knjižica vsebuje kar pet Drabosnjakovih pesmi in sicer:

1. »Ena lepa celú nova latania od tah hudah žien«. — Te parodirane litanije naštevajo ženske slabosti v zelo šaljivih primerah ter izražajo željo in opomin, naj bi se žena spreobrnila po moževih dobrih

lastnostih in čednostih. Takole na primer se glasijo vzkliki teh litanij:

Ti nesreča vse šiše!
Mi prosimo tabé, spreobrni se!

Ti špiegov vse jeze!
Mi prosimo tabé, spreobrni se!

Od njih pobijanja in boja!
Mi prosimo, da bi bli riešani tačih žien!

Od njih pomrdvanja!
Mi prosimo, da bi bli riešani tačih žien!

Od njih poželenja!
Mi prosimo, da bi bli riešani tačih žien!

Od njih zalana obličja!
Mi prosimo, da bi bli riešani tačih žien!

Skuez prijaznost tvojega moža!
Spreobrni se, o žaná!

Skuez nja velko skrb!
Spreobrni se, o žaná!

Skuez nja prijaznost!
Spreobrni se, o žaná!

Skuez nja pohlevnost!
Spreobrni se, o žená!

Prizor iz Špicarjeve igre „Drabosnjak“

Foto: Domanjko

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

Sprejeli so tudi odstrelitvene načrte za lovsko leto 1968/69 za vsa lovišča v občini. Ker ni posebnih pritožb o škodi po divjadi, tudi kmečki odborniki glasujejo za načrte.

Upostavi se zopet plemenilni okoliš Blato-Nonča ves. Johan Milač ima tam lepega plemenjaka. Naj bi ga posestniki krav iz obeh vasi uporabljali.

Mehanična delavnica Peter in Erik Kuehs v Pliberku bi rada kupila ob obvozni cesti od občine parcelo (kos zemljišča) in na njej zgradila bencinsko črpalko in mehnično delavnico. Ponuja 100.— šilingov za kvadratni meter. Ker pa še prometno ministrstvo ni dovolilo dohoda s ceste na zemljišče, hočejo s prodajo do podelitve dovoljenja še počakati. Za most h gostilni Broman v Šmarjeti bo občina prispevala 50 odstotkov k stroškom.

Za kovanje v mestnem kopalšču bo treba letos plačati vstopnino: za odrasle 4.— šilinge, za mladostnike do 18 let 2.— šilinga. Stalna vstopnica za celo sezono stane 280.— šilingov, za mladostnike 140.— šilingov.

Kabina stane 8.— šilingov. Šolski razredi plačajo 1.— šiling od šolarja. Otroci v spremstvu staršev pod 6 let so vstopnine prosti.

Galerijo Wernerja Berga je občina zavarovala zoper krajo in požar pri Wiener Städtische Versicherung (Dunajski mestni zavarovalnici) za vsoto 2 milijona šilingov. Premija znaša letno čez 12.000 šilingov.

Pliberški grof dr. Aripand Thum je poddedoval grofijo v Železni Kapli in se o Veliki noči tjakaj preselil. Odložil je svoj občinski mandat. Na njegovo mesto pride njegov delavec na žagi g. Franz Hlebetz. Žal nam je za gospoda grofa, saj ni bil nič ošabjen, ter bil tudi do Slovencev prijazen in pravičen. Glasoval je tudi za uporabo slovensčine pri občinskih sejah. Zaradi tega so ga nemški nacionalisti napadali po časopisih. Želimo mu na novem kraju sreče in gospodarskega uspeha.

V aprilu sta se rodila pri Rešu na Blatu dvojčka, od katerih je deček po par dneh umrl. Johann in Eleonore Pirker v Drveši vesi sta dobila dečka. Isto tako tudi Stanko in Katarina Jelen v Libučah. Porok v aprilu ni bilo. Umrli pa je Johanna Kowald, roj. Swetitz, upokojenka v Pliberku, stara je bila 85 let.

ŠT. VID V PODJUNI

Na belo nedeljo so nas obiskali pevci iz Primskovega pri Kranju in nam zapeli nekaj pesmi. Kar dobro so se postavili, vodila jih je dirigentinja. S seboj so imeli tudi muzikante.

Na velikonočni ponedeljek je bila v Št.

Primožu poroka Karla Oraša, Janovega v Št. Vidu, in Marice Mohar, Kobovnikove v Nagelčah. Poročil ju je g. Tevžej Nagele, žitrajski župnik, ker je bil naš gospod župnik s katoliško mladino na romanju v Rimu. Vesela svatba je bila pri Voglu.

V nedeljo, 5. maja, je bila tudi v Št. Primožu poroka Hanzija Krajgerja iz Strpne vesi pri Šmihelu in Hilde Krajnc, Lesjakove na Horcah. Vesela svatba je bila pri Piceju.

Novoporočencem želimo vse dobro na njihovi skupni življenjski poti.

SELE

(Drobne novice)

Coflova hiša je dobila mladega gospodarja. Hči edinka Mira se je namreč poročila s puškarnjem Adolfom Dovjakom, Lučovnikovim iz Homeliš. Poroka je bila na velikonočni terek brez zunanjega šuma. Gozdni delavec Tomaž Mak, p. d. Vogrina na Šajdi, pa je kar preko grabna poklical Colnarjevo Micijo na svoj dom. Poroka je bila 11. maja na Brezjah. Tako je v dveh hišah postalo živahneje. Mnogo sreče!

Letos je bilo do sedaj 5 porok, 5 rojstev in 4 smrti. Porok in posebno pa še rojstev naj bo več, smrti pa manj. Taka je naša želja.

V nedeljo, 5. maja, so selski študentje s sodelovanjem drugih fantov uprizorili dve igri: »Kraljevi fazan« in »Strahovi«. Hvale vredno je, da se mladina vprega v kulturno delo.

Konec aprila se je med Čevhovim grabnom in Zgornjimi Bajtišami udrl rob ceste. Osebnih avtomobilov so še mogli previdno prevoziti nevarno mesto, avtobusni promet pa se je vršil s prestopanjem potnikov. Zdaj je cesta popravljena in na več mestih razširjena. Izletniki naj se torej brez strahu podajo na pot k nam.

V nedeljo, dne 19. maja, je zbor graških študentov priredil pri nas pevski koncert. Spored je obsegal 17 pesmi, umetnih in narodnih iz juga in domačih. Občudovali smo zborovo izvežbanost, polne in obširne glasove solistov in jasno predvajanje. Za vsako pesmijo so pevci želi gromovit aplavz, da so morali večkrat vsaj kako kriticno ponoviti. Za nameček in višek so nam za dobro voljo zapeli še »Mojecejo«. Vsi smo pri tem koncertu doživeli bogat kulturni užitek. Koncert je res zaslužil, da bi bila udeležba občinstva boljša.

Šicite naš list!

Ane so dro božje —
kir je on sam!

Te litanije so se rodile verjetno iz preprirov, ki jih je imel Drabosnjak s svojo ženo, ki pač ni imela razumevanja za njegove rajme in za visoke stroške, ki si jih je vrhu tega nalagal s tiskanjem knjig. Poleg tega so se svetne in cerkv. oblasti po ovadbi zlobnih ljudi po nepotrebnem spotikale nad vsebino nekaterih njegovih spisov, jih zaplenile in uničile, da so bili vsi stroški zaman. Neki oderuški mlinar v sosesčini pa je na svoj način s posojili na visoke obresti spravil Drabosnjakovo domačijo na boben. Na to nas spominjajo Drabosnjakovi RAJMI OD MLINARJEV. Ta pesem nazorno prikazuje mlinarje kot brezsrčne goljufe in oderuhe. Očita jim, da postavljajo škač vode pod moko, da moka nategne in več tehta, vreče pa namakajo v vodo, da se skrčijo in držijo manj moke. Hudomušno pravi o njih:

Oni nočjo tatovi biti,
žganje pa morjo vsak den piti.

Drabosnjak je prišel na nič in moral iz hiše. To ga je tako potrolo, da se je začel nekoliko vdajati pijači. Sam pravi:

To je mene samá sram,
ker ga tudi rad srkljam.

Najpomembnejše Drabosnjakovo delo pa so njegove nabožne ljudske igre. Priredil jih je sicer po nemških predlogih, vendar je dejanje čisto po svoje zavel ter mu dal pristno domače okolje in obeležje. Snov je črpal iz Svetega pisma, ki ga je pridno prebiral, kakor sam zatrjuje:

Jes sin sveto šreft dovolj prabirov,
da sem de skorej tamej cuedi zirov.

Najbolj znana je Drabosnjakova Igra o Kristusovem trpljenju ali Pasijon. Ta igra je nastala leta 1818. Kostanjčani so to igro

Drabosnjak je za naše ljudstvo prevajal v slovenščino razne ljudske knjige, ki so mu prišle pod roko in zbudile njegovo zanimanje. Prevajal je sploh vse, za kar se je ljudstvo zanimalo. Tako je najbrž on prevajalec nekoč zelo razširjenega tako imenovanega »Kolomonovega žegna« ali »Črnih bukvic«.

Drabosnjakovi spisi so se med ljudstvom širili rokopisno, le majhen del je bil tiskan. Bogata njegova zapuščina še ni povsem raziskana. Zelo razveseljivo bi bilo, če bi Mohorjeva družba v Celovcu mogla izdati glavne Drabosnjakove igre: Pasijon, Božično igro in Izgubljenega sina v novi priredbi profesorja dr. Nika Kureta. Naše ljudstvo bi gotovo hvaležno seglo po njih.

V tej zvezi nam je »fantovski zbor« zapel dve Drabosnjakovi pesmi, ki jih je dr. Pavle Zablatnik slišal od 85-letnega očaka Huberta Kropiuniga, upokojenega železničarja, doma v Tmari vesi (Smrča ves) pri Rožeku. Ti dve pesmi je dr. Zablatnik tudi posnel na trak, zložil jih je potem dr. France Cigan; verjetno sta to božični pesmi.

Zivo sliko Andreja Schusterja Drabosnjaka nam je narisal Jaka Špicar v igri, ki ji je dal naslov »Drabosnjak«. Prikupljivo nam v njej prikazuje življenje in delo »predrednega pavra v Korotane«, ki kuje rajme, ker ga k temu žene notranja potreba, nepremagljiva sila, ki jo sam tolmači kot »božji glas«. Špicarjeva igra nam odpira pogled v težke čase, v katerih je živel Drabosnjak, v dobo francoske zasedbe in Napoleoneve Ilirije, po katere razsulo je imel Drabosnjak podobne sitnosti in težave kot njegov sodobnik, pesnik Valentin Vodnik. Prikazuje se nam tragika kmeta-poeta, ki mu gre zaradi rajmov in zlobnih ljudi domačija na boben, da se je moral na stara leta preživljati kot najemnik na tujem gruntu. Umril je Drabosnjak 22. decembra 1825 pri svojem sinu Andreju v Umbare v domačalski fari, star komaj 57 let.

Igralci-dijaki 7.a in 5.b razreda so nato prikazali prizor iz zgoraj omenjene Špicarjeve igre, ki je vzbudil pri občinstvu mnogo smeha in odobravanja. S svojo igro so potrdili sloves, da imajo šolarji slovenske gimnazije poseben dar za gledališke predstave. Režija je bila v večjih rokah profesorjev dr. Antona Feiniga in dr. Reginalda Vospernika, scenski osnutek je lično pripravil prof. arhitekt J. Oswald.

Poseben pomen je zadobila igra z navzočnostjo dramatika Jaka Špicarja, ki je star že 84 let in živi sedaj v Ljubljani. V dno duše prevzet je s solzami v očeh pred odrom pozdravil občinstvo in izrazil zadovoljstvo, da mu je dano še po tolikih letih osebno doživljati njegove stvaritve. V znak hvalečnosti je prinesel koroškimi Slovincem v dar dve Drabosnjakovi deli, in sicer: »Marijin pasijon«, podolgovato knjigo, tiskano v originalnem tisku leta 1811 ter rokopisni prepis »Pasijona«. Obe knjigi je potem izročil ravnatelju dr. Zablatniku, naj ju skrbno hrani šola.

Nato je pel »izbrani zbor« s čustvenostjo in lepo harmonijo: Gallusov madrigal »Odi et amo«; motet »Lobe den Herren« Huga Distlerja (komponist je padel v drugi svetovni vojni), to je znana cerkvena pesem, ki jo je Distler uglasbil polifonično v obliki koralnega moteta; sledila je pesem »Brezimeni« (slovenska) Petra Bergmana, pesem poje o neimenovanem junaku; četrta je bila »Kresovanka« Blaža Arniča, enega izmed sodobnih slovenskih komponistov, pesem je moderno uglasbena.

Dobrla ves-Eberndorf

MEŠALNIKE ZA BETON 80 L

z motorjem šil. 2.590
brez motorja šil. 1.790

Vabljeni tudi v hotel-gostilno RUTAR

celih 130 let — od Drabosnjakovega časa do leta 1933 vedno spet postavljali na oder doma in drugod, gostovali so z njo po Gurah, pri Zilji, v Rožu, v Podjuni in celo v Kanalski dolini, kakor na božjo pot so hodili naši ljudje od blizu in daleč k tem pasijonskim igram. Še danes stoji blizu Kostanj pri Žvanu v Črčpolju stari preprosti oder, kjer je več rodov nešteto igralo Drabosnjakov Pasijon. Za Pasijon zavzema med Drabosnjakovimi deli prvo mesto njegova BOŽIČNA IGRA. Tudi to igro so mnogo igrali po vseh naših dolinah.

Zelo priljubljena je bila med našim ljudstvom zlasti še Drabosnjakova igra o izgubljenem sinu.

V drugem delu sporeda sta instrumentalni trio (klarinet, kitara, harmonika) in kvintet (trobenta, harmonika, klarinet, kitara) zabavala poslušalce s tremi znanimi slovenskimi vižami, da se je marsikomu v dvorani porajala želja po plesu.

Na sporedu je bil tudi komorni solistični nastop Danila Prušnika (7.b razred) in Marije Inzko (7. razred), ki sta izvajala zadnja dva stavka (Adagio-Allegro) sonate za violino in klavir italijanskega komponista E. F. Dall' Abaca. Violinist Danilo se je izkazal z dobro tehniko loka in desne roke, medtem ko je pianistka Marija pokazala velik občutek za ritem in niansiranje.

(Dalje na 6. strani)

„Sonce v očeh, sreča...“

(Nadaljevanje s 5. strani)

Kot zadnji je zapel „zdrženi zbor“ sledeče pesmi: »Dolga zima je minila«, pesem je iz Železne Kaple, zapisal jo je Rudi Vovk v Lepeni, harmoniziral pa Fr. Cigan; baročno »Drei schöne Dinge fein« nemškega komponista Daniela Fridericija; šaljivko »Mica Butica« letos umrle Brede Ščekove; dalje koroško ponarodelo »Pojd' te noter«, ki jo je spesnil Urban Jarnik, Luka Kramolc pa harmoniziral in ji dal kratko frazo za bas solo, ki jo je lepo odpel prof. dr. Janko Zerzer, in še »Pomladansko kolo« Petra Liparja (skladatelj in ravnatelj glasbene šole v Kranju), pesem je Lipar motivično, trodelno izredno lepo speljal.

Zbor je pel uravnovešeno, s točno intonacijo in fino dinamiko. Razumljivo, da so skladbe za otroške zборе po svoji zasnovi preproste in se izogibajo velikih oblik. Vendar je zbor vključil v svoj program tudi težje skladbe, ki bi bile v ponos vsakemu odraslemu zboru. To velja zlasti za Žebljarsko, Kresovanko, Pomladansko kolo in Pojd' te noter.

Spevoigra „Vigred je tu“

Višek in posebnost letošnjega glasbenega programa je bila spevoigra »Vigred je tu«.

Najprej nekaj besed o delu samem. Prihod vigredi, to vsakoletno porajanje novega življenja je pesnica gospa Mirijam Tonzon predstavila s preprosto otroško besedo: z veliko domišljije je slikovito poosebila vse naravne činitelje, ki pri tem porajanju in prerajanju sodelujejo — od Meglic, Vetrov in Sonca, preko Trobentic, Zvončkov in Telohov, pa vse do Čebelic, Murnčkov (»maršee«), Kukavic, Polža in drugih živali.

Spevoigrico je uglasbil pred dvema letoma umrli Stanko Premrl; kot pove pripis na partituri, je to bilo leta 1952. Glavne odlike njegovega glasbenega dela so preproste, pa vendar originalne in pristržne melodije, v katerih je izredno posrečeno in izrazito označil vse nastopajoče. Klavirska spremljava je skromna, a tehtna in prav po Premrlovo rada prinese od časa do časa kakšno harmonično presenečenje.

Delo je izvajal mladinski zbor: vseh nastopajočih je bilo okrog 130! Režiser g. Tonzon se je moral precej truditi, da je vso to množico uredil. Nekaj originalnih zamisli se mu je še posebno posrečilo, n. pr. prihod Čebelic in Murnčkov. Posebno lepi pa so bili baletni vložki Meglic, Snežink in Sončnih žarkov: se je kar poznalo, da jih je zamislil in naštudiral strokovnjak, g. Jaka Hafner, solist baleta SNG v Ljubljani. Pevsko so bile najboljše skupine Zvončkov, Telohov in Trobentic. Tudi solisti so se lepo uveljavili: bas Ludvik Karničar (8.r.) kot Sonce, sopran Marica Tischler (3.r.) kot Vigred in alt Marjan Schuster kot Polž. Kajpak je bilo opaziti tudi precej pomanjkljivosti. Pa se je kar videlo, da jih je največ povzročil ozek prostor in tesni, slabo pregledni vhodi. Pri tem se je verjetno

marsikdo spomnil odra Delavske zbornice, kjer bi večina pomanjkljivosti sama po sebi odpadla. Tako pa je gospa M. Pehani, ki je petje diskretno spremljala na klavirju, imela še neprijetno nalogo, da je nekaj kratki morala loviti pevčke, ki so ji ušli ali zaostali... Zelo lepo pa se je posrečil finale, sklep spevoigrice, ki so ga odpeli vsi sodelujoči pevčki.

Še nekaj o kostimih: bili so originalni in zelo posrečeni. Vse priznanje prof. dr. Pušnikovi in prof. Ješetovi! Isto velja za sceno prof. ing. J. Oswaldala.

Lahko rečemo: spevoigrica je dosegla pri občinstvu lep in prisrčen uspeh. Delo in trud dirigenta in vseh sodelujočih ni bil zaman.

Duša akademije

Ves glasbeni program — in ta pomeni srce vsake akademije — je bil v rokah dr. Franceta Cigana, profesorja glasbe na našem zavodu. Le-ta je ponovno nepreklicno potrdil močno dirigentsko osebnost na pod-

Kako zatiramo rdečega pajka

Vsako leto mora več pridelovalcev v svoj škropilni program obvezno vključiti tudi zatiranje rdečega pajka. Pri marsikaterem sadjarju ali vrtnarju pa je uničevanje rdečega pajka ena najtežavnejših nalog. Pred nekaj leti so se čez pajka zelo pritoževali le hmeljarji, sedaj pa je pršica močno razširjena v jablanovih, češpljevih, breskovich, hruškovih nasadih, v vinogradih, pogosto tudi na ribezu, v rastlinjakih, na fižolu, vrtnicah in še marsikje.

Pri škropljenju proti rdečemu pajku pogosto grešimo: bodisi da škropimo preprosto, bodisi da smo izbrali napačen čas ali pa neustrezno sredstvo za zatiranje.

Pri nas je najbolj razširjena sadna pršica, ki prezimi kot jajčece na vejicah v bližini brstov ali vdolbinic na hrpavi skorji. V nekaterih nasadih je zimskih jajčec toliko, da so vejice okoli brstov rdeče. Sadna pršica se torej navadno pojavi v velikem številu že zgodaj konec aprila ali maja, včasih še preden se liste dobro razvije. Številna populacija rdečega pajka, hkrati pa majhna listna gmota, lahko pripeljeta do velike škode na sadnem drevju. Zato skušajo sadjarji povsod, kjer so ugotovili veliko število zimskih jajčec, čimbolj temeljito uničiti takoj prvo zalego. Letos so si nekateri sadjarji v ta namen priskrbeli ANIMERT V 101 (2, 4, 5, 4-tetraklor difenil-sulfid), OVICID in LARVICID soroden tedionu. Animert je močljiv prašek z 20 odst. aktivne (delujoče) snovi. Njegova prednost je predvsem, da uničuje zimska jajčeca in ličinke. Z njim temeljito uničimo prvi rod in tako očistimo nasad od rdečega pajka za vso rastno dobo, pod pogojem, da smo škropili temeljito in v času, ko je bilo izleženih 20 do 30 odstotkov ličink. Animert deluje tudi proti poletnim

ročju mladinskega petja in petja ter glasbe vobče. Vzgoja in umetniško usmerjanje otrok je brezdvoma ena najtežjih prizadevanj, doseči pa z njimi tako lepo stopnjo umetniškega podajanja, predstavlja resnično lep dosežek. Samo oni, ki je kdaj imel opravka z mladimi pevci, ve, koliko potrpljenja, truda in potu je potrebno, predno pravilno zveni kak akord, kaj šele pesem. Zato ne moremo dovolj pohvaliti storjenega dela i pevovodje i mladih pevcev.

Občinstvo je z izrednim zanimanjem spremljalo pisani spored akademije ter je po vsaki točki dajalo duška z dolgotrajnimi aplavzi in na ta način izražalo nastopajoči mladini svoje priznanje za njen trud in ljubezen do umetnosti, do svojega materskega jezika, naše šole in ne nazadnje do njenih dobrih učiteljev. Dolgo trajajoči aplavzi so bili le priložnostni znak poklona, a njihov odmev naj še dolgo doni v ušesih nastopajočih.

Zares, bil je velik praznik naše mladine in vobče vseh koroških Slovencev!

jajčecem rdečega pajka, vendar tu ne dosega TEDIONA, ker je njegovo delovanje kratkotrajnejše. Če upoštevamo še, da je dražji od tediona, potem je na dlani, da je njegov čas le za prvo škropljenje proti rdečemu pajku navadno konec aprila ali začetek maja. Za čebele ni strupen, zato lahko z njim škropimo tudi v cvet. Tudi ljudem ni nevaren in zadostuje, da pri delu z njim upoštevamo predpise, ki veljajo za vse pesticide.

Animert je selektiven: uničuje le rdečega pajka, koristnim žuželkam pa ne škoduje.

Kot rečeno, za škropljenje proti zimskim jajčecem oziroma prvim ličinkam rdečega pajka uporabljamo animert v 0,2 odst. raztopini. Nekateri pa priporočajo škropiti z njim dvakrat, prvič, ko se izležejo prve ličinke in nato 3 tedne pozneje; vsakič pa le z 0,1 odst. brozgo. Ker je drugi način dražji, če moramo posebej škropiti proti rdečemu pajku in ker smo z enkratnim škropljenjem ob pravem času in v 0,2 odst. raztopini dosegli lep uspeh, priporočamo sadjarjem, naj pazijo na pravi čas in tedaj le enkrat, a temeljito poškrope.

Razen animerta je pri nas letos mogoče kupiti tudi GALICRON (na bazi klorfenamidima: N (2-metil-4-klorfenil)/N-N dimetil formamidin). Galicron je pripravek za emulzijo s 50 odst. aktivne substance (snovi). Uporabljamo ga v 0,1–0,15-odstotni raztopini. Za čebele je malo nevaren. Sodi med manj strupena sredstva, saj je njegov smrtni odmerek za podgane 340 mg/kg. Lahko ga mešamo z drugimi sredstvi, moramo pa poprej ugotoviti kompatibilnost (če se pripravke veže z drugimi pripravki). Njegovo delovanje proti rdeče-

mu pajku je zelo vsestransko: uničuje jajčeca, zimska in letna, ličinke in odrasle škodljivce. Kaže sistematično delovanje, je precej dolgotrajen in ker uničuje vse stadije (škodljivce na vseh razvojnih stopnjah), lahko z enkratnim škropljenjem dosežemo zelo dober uspeh.

Obe sredstvi uničujeta tudi rdečega pajka, ki je odporen proti organofosfornim estrom.

Zimska jajčeca in prve ličinke rdečega pajka lahko torej škropimo z animertom in galicronom. Če smo pravi čas zamudili, ne uporabljamo več animerta, pač pa ga prihranimo za prihodnje leto; z galicronom pa lahko škropimo tudi pozneje, le da upoštevamo njegovo karentno dobo, ki traja 4 tedne. Ker je njegovo delovanje vsestransko, tudi ni tako važno, katere razvojne stopnje rdečega pajka prevladujejo, ko škropimo. Gospodarno je seveda škropiti v času, ko začenja populacija naraščati, ne pa, ko so se škodljivci že tako razmnožili, da ogrožajo nasad.

Če nismo škropili proti zimskim jajčecem in je populacija rdečega pajka narasla, lahko na razvoj škodljivca odločilno vplivamo s tedionom in keltanom. Tedion deluje predvsem na jajčeca, keltan pa na gibajoče stadije. Oba skupaj dajeta lep uspeh, kadar želimo številnega pajka temeljito in za dalj časa zatreti.

Pri izbiri sredstev pridelovalci večkrat greše. Ko opazijo, da se je pajek razmnožil, ali ko jih prognostična služba opozori na to, škrope s tistim sredstvom, ki ga imajo na zalogi ali ki jim ga najprej ponudijo v trgovini. Sredstva moramo vedno izbirati po tistih stadijih pajka, ki jih je največ. Če prevladujejo jajčeca, potem vzemimo tedion, če pa gibljivi stadiji, KELTAN ali FENKAPTON. Fenkapton pride seveda v poštev, če pršica še ni odporna proti organofosfornim estrom.

Razen mešanice tediona in keltana je zelo uspešen tudi tedion z gusationom. Njuno delovanje je temeljito in dolgotrajno.

Ne pozabimo tudi, da vsa sredstva, s katerimi škropimo proti pepelasti plesni, hkrati vsaj delno uničujejo tudi rdečega pajka. Zlasti sta se obnesla acricid in morestan. ACRICID je na bazi binapahčila in uničuje rdečega pajka na vseh stopnjah. Pred cvetjem ga uporabljamo v 0,25-odstotni raztopini. Za okrasne rastline uporabljamo 0,7-odstotno brozgo, moramo pa prej preizkusiti, ali jo rastline prenašajo. Za čebele ni strupen, nevaren pa je ribam. Karentna doba je 21 dni.

MORESTAN je močljiv prašek na bazi kinometonata (6 metil-kinostalin 2:2 ditolkarbonat). Uporabljamo ga v 0,03-odstotni raztopini. Karentna doba je 21 dni.

V nasadih, ki jih ogroža pepelasta plesen in kjer proti njej škropimo med bujno rastjo včasih sedem do deset dni, bomo hkrati s plesnijo zavrlj v razvoju tudi rdečega pajka, zlasti, kjer bomo škropili z acricidom ali morestanom. Inž. M. K.

KAVARNA-RESTAVRACIJA

„Zum Pyramidenkogel“ VAS VABI

Ob zgraditvi novega mogočnega razglednega stolpa na Konju (Pyramidenkogel) med Vrbskim in Hodiškim jezerom je bila tudi znana in priljubljena kavarna-restavracija „Pyramidenkogel“ deležna nadaljnega povečanja in prenovitve. Strausova družina, ki vodi ta obrat, je v to delo vložila vse svoje obsežno praktično znanje v hotelski in tujskoprometni stroki: na ta način je na tej privlačni izletniški točki nastal gostinski obrat, ki je ob čuvanju domačih značilnosti zelo moderno urejen in bo lahko zadostil vsem željam tudi najbolj zahtevnih gostov, hkrati pa bo uredil zlasti onim iz vele mest prijetno atmosfero nevezanosti oddiha in od počitka v blagodejni naravi ob svežem zraku, ki ga je deležna ta izredno lepa izletna točka iz okoli in okoli obkrožajočih gozdov.

Tudi tu kot v vseh boljših gostinskih lokalih dobite izbrana vina najbolj znane vzhodnotiroške uvozne vinarne

Schwarzer
LIENZ in Osttirol
Ruf 20-44

Repräsentanz und Lager:
E. SCHÜTZ
Klagenfurt, Telefon 33-27

Auch hier wieder eine

FAIMA

„DIPLOMATIC“-ESPRESSOMASCHINE
vom Importeur
RADIO SCHMIDT
Klagenfurt, Bahnhofstraße 22
Telefon 82-9-48

weltweit
bekannt...

Auch dieses
Bergrestaurant
führt die
Spitzen- und

Qualitätsweine

vom Musterweingut

Sepp Höld

Klagenfurt
(Kreuzbergleich),
Telefon 8 42 22 / 38-88

Auch in diesem Lokal den bekömmlichen und köstlichen

Auch hier die guten
PIUK-Getränke
Kühnsdorf 04232 - 80-34
Auslieferungslager:
ANDREAS KAIMBACHER
Alkoholfreie Getränke und Weine
KLAGENFURT,
Feldkirchner Straße 129, Tel. 86-5-98

Auch hier die vorzüglichen
Amlacher-Getränke
aus der GETRÄNKEFABRIK
AMLACHER, KLAGENFURT

Pri nas na Koroškem:

Velik praznik v Šmihelu pri Pliberku

Lep dan je bil letošnji 1. maj, poln sonca in cvetja. Za šmihelsko faro pa obenem še praznik posebne vrste. Že zarana zjutraj so pokali na hribu Sv. Katarine topiči in mogočni mlaji ob cesti tik pred vasjo so naznanjali ljudem prihod visokega gosta, našega nadpastirja samega. Ob pol 8. uri se je pripeljal škofijski avto. Strelci na hribu ga niso zamudili! Pokalo je, da je odmevalo sem od sive Pece. Prevzvišeni so najprej pregledali cerkev, nato so odšli v šolo, da se tam prepričajo o znanju šolskih otrok. Naši malčki so se delno kar dobro odrezali. Po končani vizitaciji krščanskega nauka se je pred župniščem zbrala nepregledna množica vernikov, da bi pozdravili svojega nadpastirja. Cerkveni pevski zbor pod vodstvom organista g. Miha Sadjaka je zapel

Samoizpoved

(Nadaljevanje s 7. strani)

koklje v gnezdu, konjičke in petelince, ki imajo na neimenovanem delu zaresne piščalke, kakor me je prepričal s piskanjem, ki mi je šlo skozi ušesa, nadalje zajčke z velikanskimi uhlji in zavaljene medvedke, pa tudi leve z groznimi očmi in košato grivo, slone z zavihanimi rilci in repi, dvo-grbe kamele z jahajočimi opicami na hrbtu, kar mi je pričalo o naprednosti naših ljudi, ki si širijo obzorje preko ozkih mej domovine. Dolgo sem se razgovarjal s šegavim možakom, užival njegovo nesvarjeno govorico in ogledoval njegove izvirne umotvore. Domov gredoč sem imel v vročem poldanem sncu privid, ki je vplival name kakor odrešilno odkritje. V ribniškem lončarju sem zagledal — sebe: tudi jaz gnetem glino in na kolovratu oblikujem iz nje lonce in latvice in kože in sklede, včasih po naročilu tudi posode za cvetlice, vsa ta roba gre na semenj in mi daje kruha. Kadar mi pa ostane kaj časa in glin in sem od drugega dela truden ali naveličan, sedem na klop in se igram z glino kakor otrok. Pri tem igranju dobiva glina razne oblike, zdaj konjiča ali petelina ali koklje ali medveda, zdaj košarice ali posodice za cvetiče. Kar se mi teh igračk kolikor toliko posreči, pomagam z loščem in vtaknem med drugo lončevino v peč. Kajpada se smejem sam tem svojim otročarijam, a vendar sem vesel, če vidim, da ima na teh igračkah kolikaj veselja tudi kateri drugi otrok, velik ali majhen! Tako umejte vi in drugi mojo „domačo obrt!“

Nato sva se poslovila. Jaz pa sem zapisal, da se ne bom več razgovarjal o teh stvarih.

škofu dobrodošlico »Pozdravljen napastir premili!« Nato je spregovoril v imenu župnije domači g. župnik in dekan ter je prevzvišenemu v slovenskem in nemškem jeziku izrekel vdanost, zvestobo in hvaležnost cele šmihelske fare. Poudaril je, da mu ob vizitaciji nismo v stanu pokazati sijajno obnovljenih cerkva, edino, kar imamo, so naši dobri otroci in naše verne krščanske družine.

Posebno odobravanje je, pri sprejemu žela deklamacija skupine fantov in deklet, ki so deloma v zboru, deloma posamič v imenu šmihelskih podružnic pozdravili visokega gosta.

Na uho vam zašepetamo, da je te kitice spesnil naš domači umetnik, prozaist — v potrebi pa tudi pesnik — Vinko. Saj ga poznate, širom sveta je znan in v Vogrčah pase svoje ovčice!

Ker pa je deklamacija originalna, in je prav, da se ohrani, jo priobčimo v celoti.

PREVZVIŠENI NADPASTIR!

„Oj Podjuna, kako si lepa“, naša pesem poje,
Podjuna Vas sprejema v srce svoje.
Da boste kot Pastir, ljubeči oče občutili,
kako otroci vaši vero so in dom vzljubili.

Danes za našo faro srečen je dan,
ki ga vesel je vsak šmihelski faran,

Slovesno ga smemo praznovati,
ko prišli ste k nam birmovati.

Šmihelska fara se je že dobro izkazala,
ko že enega škofa Cerkev je dala.
Mnogo duhovnikov rodila družina je sveta
in še se nam duhovniška žetev obeta.

Za zavetnika ima svetega Mihaela,
ki ob sodbi tehta dobra in slaba dela.
Naj pomaga, da se iz fare satan prežene,
se božja moč in dobrot razodene.

Z mogočnim poveljem: „Kdo je kakor Bog,“
satana pognal je v peklenški rog.
V sveti vojski, ki jo vodi nebeški general,
vsak birmanec kot vojak Kristusov bo stal.

Pozdravlja vas cerkev svete Katarine, ki jo
pred sto leti,
posvetil vaš prednik, škof Slomšek je sveti.
Naj ona birmancem vero in čistost varuje,
vsem vernikom pa pravo pamet posreduje!

Tam pod Peco vas Večna ves pozdravlja,
kjer sveti Martin kristjanom oznanja,
da si pomagajmo, med seboj ljubimo,
da kot bratje vsi v Kristusu živimo.

Pozdravu se pridružuje cerkev v Dvoru,
vsa vesela,
ko je lani soseda novomašnika sprejela.
Njen zavetnik sveti Miklavž, ki darove nosi,
naj tudi darov Svetega Duha mnogo izprosi.

Pozdravljajo vas še Rinkole, ob Dravi vasica,
ki jo varuje sama nebes in zemlje Kraljica.

Naj po Njej, milosti polni, Sv. Duha nevesti,
ostanemo Jezusu, njenemu Sinu, vedno zvesti!

Mi pa vemo: vse cerkve zidovi so mrtvi,
ne pomagajo nič,
če ljudje okoli njih so kristjani zanič.
Zato nam boste vi zakrament Sv. Duha delili,
da bomo vsi živo, mogočno Cerkev Kristusovo
gradili!

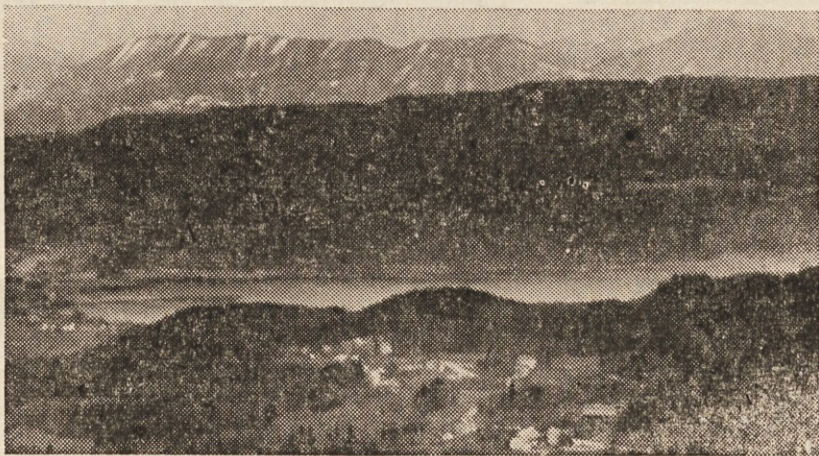
V teku nadaljnega sporeda so pozdravili škofa še zastopniki oblasti, med njimi bistriški g. župan Winkl, orožniški poveljnik Kulterer in carinski nadporočnik Walesch in Egger. Dobrodošlico so izrekli nadpastirju nadalje še v imenu Kat. mladine Gretka Vodivnik in Nace Blažej, v imenu žena Klokcarjeva mama in v imenu Kat. mož Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu. Za cerkveni svet je prevzvišenega pozdravil g. Ciril Rudolf. Z nemško deklamacijo so se poklonile škofu skupno s časom Hanzijem še Gerda Riedl, Helka Skias in Renate Jop.

Ob koncu je zbor zopet zapel pesem »Glasan kot radosten odmev« in med grmenjem možnarjev smo odšli v cerkev, kjer so škof darovali sv. daritev in podelili 152 birmancem zakrament sv. birme. Da bi se vsi ti mladi vojaki Kristusovi razvili v odločne in zavestne borce božjega kraljestva med nami!

V pridigi so nas prevzvišeni z očetovsko ljubeznijo bodrili k izpolnjevanju naših verskih dolžnosti ter so nam pokazali, da nas more edinole hoja za Kristusom osre-

(Dalje na 10. strani)

Najlepši razgledni hrib Koroške vas pričakuje

Zgoraj: Pogled s „Konja“ na Hodiško dolino
Desno: Pogled s „Konja“ na Vrbsko jezero

Novi razgledni stolp na Konju (Pyramidenkogel), ki so ga odprli 1. 5. 1968, predstavlja pravo, pristno atrakcijo koroškega tujskega prometa. Novi razgledni stolp, ki je s svojimi 51 metri postavljen na 851 metrov visokem Konju, je nova znamen-

tost srednjekoroške pokrajine. Ta zgradba iz jekla in betona s svojimi peterokotnimi terasami, je vidno plačilo truda občinskih očetov turističnega kraja Hodiš z njenim zaslužnim županom Straußom, ki mu je pri srcu razcvet tujskega prometa — vasi.

Za udobnost služi v notranjosti stolpa urejeno dvigalo tvrdke Sowitsch, ki popelje obiskovalce hitro gor in dol. Na zunanji strani stolpa so navpično zgrajene vretenaste stopnice, ki služijo v skrajnem slučaju za zasilno pot navzdol.

Prostrana terasa na vrhu stolpa lahko

zvzame pod svoje okrilje petsto oseb, vendar je uradno dovoljeno le za dvesto ljudi. Od tu je krasen in edinstven razgled na gorski svet in jezera naše ožje domovine in še dalje.

Cene za vstop na stolp znašajo za odrasle 5 šilingov, za otroke do štirinajstega leta 3 šilinge, za potovalne skupine 4 šilinge na osebo in za skupine šolarjev 3 šilinge na osebo. Stolp in restavracija poleg njega sta na lepi asfaltirani cesti, ki se konča tik pod vrhom hriba z obširnimi parkirnim prostorom, prav lahko dosegljiva.

Počitniško središče: Konj — Hodiška dolina

Prav sedaj je čas, da opozorimo na najlepši koroški razgledni hrib — na našega Konja. Gledalec bo težko še kje drugje našel tako krasen razgled na koroška jezera in okoliški gorski svet Visokih Tur, Seetalskih Alp, na Svinjsko planino, Korico planino, Karavanke, Ziljske in Karnijske Alpe in na drugo stran jugoslovansko-italijanske meje na vrhove Kamniških planin in Julijskih Alp.

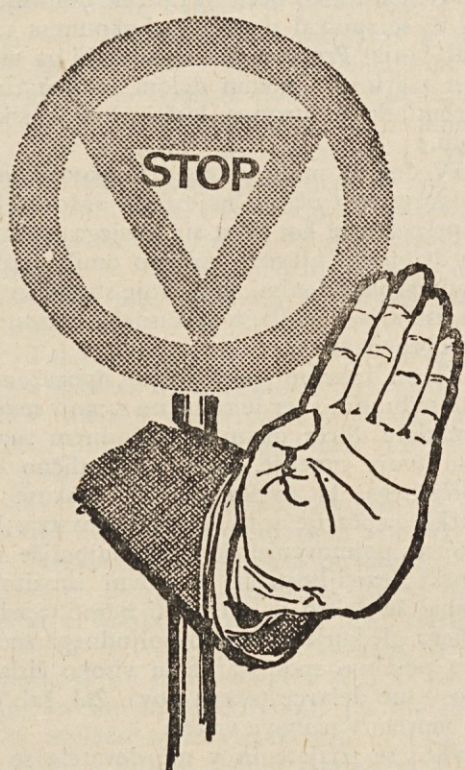
Cisto nekaj svojevrstnega in posebnega je doživeti na vožnji po cesti na hrib „Konja“ k novemu 51 metrov visokemu razglednemu stolpu in k izborni restavraciji. Globoko spodaj, podobno fjordu, leži zelena površina Vrbskega jezera z vencem znamenitih krajev. Kakor val na valu se razprostirajo za tem gozdnati hribi prav do obzorja, kjer se gore in nebo spajajo v eno. Ko pa poslednji žarki sončnega dne obsijejo deželo, stopijo iz hlapov daljav in teme globin vrhovi večnega snega visokih Alp in se združujejo z žarečimi apnenčevimi stenami Karavank v nepozabno scenerijo. Ko se zmrača in zažarijo zvezde na nebu, se nudi gledalcu edinstven pogled na morje luči deželnega glavnega mesta Celovca in venec luči okoli Vrbskega jezera. Ob vznožju hriba „Konja“, med Vrbskim

jezerom in Rožno dolino, leži obdan od gozdnatih višav, proč od velikega tujsko-prometnega veletoka, Hodiška dolina z mnogimi jezeri. Ugodno podnebje, ki ima v tem delu Koroške že pravo južnjaško milino, napravlja Hodiše v pristni počitniški kraj, ki je zavarovan proti vetrovom in ima mnogo sonca. Brezštevilne so možnosti sprehodov in nenapornih izletov skozi gozdove in livade ter nudijo počitniškemu gostu prilžnost za mir in oddih. Kopalcem pa nudijo že zgodaj topla in tiha jezera in ribniki, prosta motornih čolnov, ne le pestro spremembo, temveč tudi resnični počitek in oddih.

Marsikateri prazgodovinski in zgodnje zgodovinski znaki, kot na primer ostanki „stavb na koleh“ na dnu Hodiškega jezera, najdbe pozne kamene dobe ob vznožju hriba „Konja“, romanske nagrobne plošče v hodiški cerkvi zbuja spomine na stare čase, a ob številnih preprostih, s kmečkimi freskami (slikami) poslikana dolinska znamenja, mirno lahko postojimo ter se zamislimo vanje.

Z eno besedo povedano predstavlja ta od Boga obdarjena pokrajina počitniški paradiz brez primere, v kateri je vse na voljo: sonce, jezera, gozdovi, griči, hribi in gore.

Ste že kaj pomislili?

Kmalu se boste selili v novo stanovanje!

Radi prevzamemo vašo skrb za pohištvo

Svetujemo Vam in načrtujemo z Vami

Pomagamo Vam pri finansiranju

Vsak poseben izdelek po meri in po tovarniški ceni

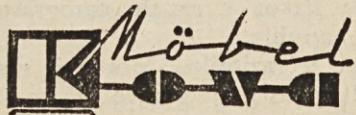
Prepričajte se o kakovosti in ceni

Nasvete daje strokovno izšolano osebje

Prosta dobava na dom

Tradicija obvezuje!

150. obletnica odkritja Postojnske jame

Polna lepote za vse ljudi sveta

Nekega aprilskega dne leta 1818 je jamski vodnik Luka Čeč odkril nadaljevanje Postojnske jame. Ves vznemirjen je vzkliknil: »To je nov svet, našel sem čudo, tako se vse sveti in leskeče!« Od njene današnje razsežnosti je bil dotlej znan samo stari del do Velike dvorane.

In tako so pred kratkim Slovenci v domovini praznovali jubilej — stopetdesetletnico Postojnske jame. Postojnska jama, najlepši naravni kras Slovenije, saj je prva na dolgem seznamu tujsko prometnih zanimivosti na Slovenskem, je imela lansko leto največ obiskovalcev in občudovalcev. Seveda je bilo stopetdeset let nazaj bistveno drugače. Leta 1819 so našli v jami samo 104 obiskovalce. Njihovo število pa je iz leta v leto raslo, včasih rahlo upadlo, pa zopet raslo. Vse do leta 1962, ko se je, lahko bi rekli, zgodil »čudež«: bilo je prvič, da so našli več tujcev kot domačinov. Našteli so 409.383 inozemcev in 139.278 domačinov. Največ je bilo med tujimi gosti Avstrijcev, Zahodnih Nemcev, Italijanov, Angležev itd.

Jubilej so praznovali v jamski restavraciji s slovesnim zborovanjem slovenskih jamarjev, ki so se ga udeležili tudi speleologi (jamoslovci) iz sosednjih dežel. Tu so bili takrat pripravili kar dvanajst predavanj, od katerih naj omenimo najbolj tehtnega, in sicer predavanje dr. P. Habiča »Javorniški podzemski tok in oskrba Postojnske jame z vodo«, ki je dragocen prispevek jamoslovcem k reševanju enega izmed najtežjih problemov Postojne. Hkra-

ti z zborovanjem je bil tudi občni zbor društva za raziskovanje jam Slovenije. Iste dne so imeli v »Kongresni dvorani« v jami svečano proslavo. Ob tej priložnosti so odprli bogato razstavo gradiva o odkritju in razvoju ter tujskoprometnem pomenu Postojnske jame, ki si jo je doslej ogledalo več okrog sedem in pol milijona obiskovalcev.

Vendar to še niso vse prireditve, ki se obetajo Postojnski jami, ob njeni tako častitljivi obletnici. Poleti bodo imeli še koncertne in narodopisne nastope v Koncertni dvorani, znameniti podzemeljski velikanki.

Danes skoraj lahko rečemo, da je med Slovenci vsaj doma malo takih, ki Postojnske jame še niso videli. Takih, ki so jim tuje njene čudovite dvorane: Zelva, Banana, Baldahin, Brillant (ki je eden izmed najlepših kapnikov. Lepe jame, Postršček, Palčka, Turška pipa, sloviti Zastor (najlepši biser Postojnske jame). So pa še druge znamenitosti; druge rečemo zato, ker je nekdo ob njenem obisku vzkliknil: »Preskromen je besedni zaklad človeške govornice, da bi lahko predstavili natančno podobo vseh površinskih in podzemskih lepote in posebnosti kraškega sveta. Rekli bi z eno besedo, to je paradiz.«

Razen kapniških čudovitosti, ki so zmerom, kadar se človek znajde med njimi, nove, ni v jami nobenih sprememb, preureditev. Razveseljivo pa je dejstvo, da zmora jamska železnica prepeljati v podzemlje deset tisoč obiskovalcev na dan.

O ustanovitvi krške škofije

Ko je bil dne 6. maja leta 1072, plemeniti Gunter iz Krapfelda posvečen in ustoličen za prvega krškega škofa, je bilo to dejanje samo en člen razvoja pokristjanjevanja Koroške, ki sega prav v 3. stoletje po Kristusu. V Virunum na Gosposvetem polju pri Gospe Sveti, takratnem glavnem mestu rimske province Norika, so prinesli krščanstvo rimski vojaki, trgovci in uradniki. Prišlo pa je iz Ogleja (Akvi-leje), kjer je bil že zgodaj sedež škofije in se celo obdržal kljub hunskim navalom in plenjenju v letu 452 ter bil v 6. stoletju celo povišan v patriarhijo. Zgodovinske izkopanine Teurnie, na Gori sv. Heme, Megvarjih, na Dolah (Rožek), Gratzerkoglu in seveda tudi v Virunumu samem pričajo jasno o tej dobi. Konec prvega misijonarskega delovanja sega v drugo polovico 4. stoletja, kajti noriški škofje so se že udeležili sinode v Serdici (današnji Sofiji) leta 343 in tiste v Gradežu (Grado) med 572 in 577. Ta razmeroma mirna doba zgodnjega krščanstva na Koroškem se je končala v viharjih preseljevanja narodov.

Odslej se je težišče razširjanja krščanstva preneslo v Salzburg, od koder je nadškof Virgil poslal okoli 767. leta škofa Modesta na Koroško. S prekinitvami so stanovali Modestovi nasledniki — ta se je naselil pri Gospe Sveti nasproti vojvodskemu gradu — Krnskem gradu — tu do 945. leta.

Koroško ozemlje, potem ko ga je 788 z vojvodino Bavarsko priključil Karel Veliki frankovski državni, je po cesarjevi odločbi, z dne 14. junija 811, severno od Drave cerkveno spadalo pod Salzburg, južno pa k Ogleju. Krnski grad, St. Lorenzen ob Brücklu, St. Peter pri Taggenbrunn, Treffeln, Zilpolje. St. Andraž v Labotski dolini, Gurnitz in Breže so bili praprunije salzburske misijonske dejavnosti. Misijonarji freizinške škofije (od tod brižinski) pa so ustanovili župnije: Otok, Lurn in Feldkirchen. Z Ogleja so ustanovili: Marijo na Zilji, St. Janž (ki ga je uničil Dobrač, ko se je leta 1348 porušil del te gore. Sv. Štefan, St. Daniel in Šmohor, vsi v Ziljski dolini, nadalje Dobrla ves in Škocijan v Podjuni. Poleg teh škofij sta bila

udeležena pri razširjanju krščanstva na Koroškem tudi Brixen in Bamberg.

Za krško škofijo, ki je dobila številna darila od različnih plemiških rodbin — St. Georgen am Lengsee, Osoje, Millstatt in St. Pavel so spadali k najvažnejšim samostanskim ustanovam tistega časa — je imela največji pomen ustanova sv. Heme Krške, saj je s tem dala materialno podlago za obnovo nove škofije.

Ker se je misijonsko delovanje salzburske škofije tako močno razširilo, je nadškof Gebhard (1060 do 1088) sklenil v Krki postaviti škofa, ki naj bi mu pomagal na Koroškem severno od Drave. Leta 1070 je papež Aleksander II. potrdil nadškofu pravico, da sme ustanoviti škofijo, in ker je tudi kralj Henrik IV. dal ustrezno posebno pravico, so bili 6. maja 1072 dani vsi pogoji, da je mogel škof Gunter iz Krapfelda nastopiti svojo službo kot prvi krški škof.

Ločitev od Salzburga leta 1147 je olajšala škofu Romanu I. ustanovitev prestolnice Straßburg. Tu so ostali krški škofje potem več kot šest stoletij. Od leta 1780 do 1787 so stolovali na gradu Pöckenstein in od tedaj dalje v palači nadvojvodinje Mariane, hčerke cesarice Marije Terezije v Celovcu v današnjem ordinariatu.

Leta 1131 so določili natančne meje škofije, in sicer z župnijami Altenmarkt, Metnitz, Feistritz pri Gradesu, Lieding, Krka, Zammelsberg, Mühlbach in Glantschach, leta 1218 je prišla zraven še župnija Reichenau in 1775 še millstattski okraj.

Cesar Jožef II. je vso Koroško, razen velikovškega okraja, prisodil krški škofiji. Ta zadnji okraj so ji priključili šele leta 1859. Od tedaj se škofijske meje ujemajo z deželno mejo.

Med dosedaj 65 krškimi škofi so bili kar štirje odlikovani s kardinalsko častjo: Raimund Peyraudi, Matthäus Lang, Johann Freiherr von Goes in Franz Altgraf von Salm-Reifferscheidt.

Zmote in presenečenja

(Nadaljevanje iz številke 21)

Zato se rado zgodi, da nekateri zdravniki zakrivajo svoje spoznanje z različnimi publicami ali pa tolažijo bolnika z izmišljotinami, ki se jih obupan bolnik oklepa, kakor utapljaljoči se človek vsake bilke.

Čezdalje bolj se zavedam, kako nepopolno je moje znanje in koliko zmot sem zagrešil v svojem življenju. Svojim bolnikom sem točil vince svojega iskrenega spoznanja, nisem sicer vsakemu povedal vsega, kar sem o njem doznal, a zavestno nisem nikomur nič trdil ali obljubljal, kar bi ne mogel zagovarjati ali držati. Tudi razpознаve raka se ne izogibljem, dasi jo mnogi smatrajo za »smrtno obsodbo«, saj ima bolnik vso pravico, da je obveščen o svo-

samozavestno. »Niso bili zunanji nagibi, ki so vas pripravili do pisanja, marveč notranji. Poklicno delo samo vas ne zadovoljuje; morda vam snov ni po duši zavoljo svoje gmotnosti, ali vam je izvrševanje nadležno; vi hočete ven, v drug svet, ki se vam zdi lepši od poklicnega! Beg iz suboparne stvarnosti v kraljestvo domišljij!«

Nisem mu mogel pritrditi ne glede poklica ne glede vede. »Poklic se mi zdi kakor začarani krog, ki sem vanj stopil prostovoljno in ki ne maram več iz njega, saj če bi prišel še enkrat na svet in s tem svojim poznanjem življenja izbiral poklic, bi volil samo med meništvom in zdravništvom. Z zdravniško vedo ali medicino je nekaj posebnega in čudovitega: od daleč je kakor mikavna, prijazno vabeča in otroško prostosrčna vila, a ko se ji približaš, ti izgine kakor večša v nevidne globine ali meglene daljine, pa se ti vnovič prikaže v večji razdalji z novimi čari. V mlajših letih sem menil, da si z lahkoto osvojim to izvoljenko in nad njo zagospodarim, dandanes sem srečen, če mi ta čarodejka kdaj prijazno mežikne od daleč kakor ponosna gospodarka nevednemu hlapcu. Ne torej naveščanje ali razočaranje, marveč rastoče spoštovanje in stalno se ponavljajoče presenečenje znači moje razmerje do te vede.«

Nekoliko je pohrkal in malce nestrpno pripomnil: »Neverjetna zaverovanost!«

»Recite naravnost zatelebanost!« sem ga podražil. »Kako naj zateleban človek sili kam proč od svojega čara?«

Bil je nekako v zadregi, čekali po svojem zapisniku in rekel: »Zdi se torej, da hočete predočiti tisto veliko nasprotje med

jem dejanskem položaju ne samo glede izgledov zdravljenja, marveč tudi glede drugega ravnanja. To »grenko kroglico«, ki jo v takih primerih dajem svojim bolnikom, oslajam vedno s to-le resnično zgodbo:

Kot mlad zdravnik sem bil poklican v krčmo pod Sv. Trojico, kamor so hodili meščani jeseni na kostanj in rebulo, pozimi na domače klobase in domačo kapljico, spomladi na radič in gnjat, poleti na kronberško črnino, podobno in enakovredno kraškemu teranu. (Ni mi znano, ali je ta priljubljena krčma obnovljena, ker prav tam so se med svetovno vojno zblížali strelski jarki od obeh strani, da se je »lice zemlje« čisto izravnalo.)

Krčmarica je bila bolna že več mesecev. Mestni zdravniki so preizkušali na njej svoje znanje, naposled sem prišel na vrsto tudi jaz. Nisem spoznal zastavne žene, ki se je v prejšnjih časih čvrsto sukala okoli miz svojega obsežnega, s trdnim latnikom pokritega dvorišča. V postelji je ležala shirana kakor starka, vsako jed je povračala, vrh tega je trpela še bolečine, da se je naposled bala celó vsakega požirka. Pri pregledu sem zatipal precejšnjo zabrekliho na želodcu. Bolnica je bila tako onemogla, da se ni dosti zanimala za moj obisk, ne za moja navodila, kar mi je bilo zelo všeč, saj bi me bilo vsako njeno poizvedovanje spravilo v silno zadrego.

S krčmarjem, njenim soprogom, sva sedla v stransko sobico.

»Kajne, rak?« je vprašal gospodar. Ko sem prikimal, je poizvedoval, koliko časa bi pač utegnili trajati to stanje, neznosno za bolnico in vso družino.

»Morda še kak teden,« je bil moj odkriti odgovor.

»Pa ji zapišite kaj za olajšavo!« je menil krčmar.

Ugodil sem upravičeni želji, naročil obkladke in primerno prehrano.

O bolni krčmarici nisem dobil nobenega sporočila več.

Nekaj mesecev kasneje me je pot zanesla mimo tiste krčme. Na kamniti mizi pred hišo je čistila solato — krčmarica, njen sveži obraz je razodeval dobro zdravje.

Bil sem v zadregi, ko me je prijazno zdravila ona, ki bi morala trohneti v grobu. V razgovoru z njo sem zvedel, da je nekaj dni po mojem obisku bruhnila iz sebe grdo črno goščo, nakar ji je odleglo, da je mogla kaj uživati. Zdaj ve za želo-dec samo, kadar je predolgo prazen.

»Bog je velik!« sem ji rekel v slovo, sam pri sebi pa sem razmišljal na nadaljnji svojji poti, kako presojata moja očitno zmotno razpoznavo preprosta človeka, krčmarica in mož, ki vendar ne prisojata meni čarodejstva, da znam zdraviti raka. Kar mi obzirna krčmarica ni rekla v obraz, zabrusil sem si sam z vsem gnevom: Doktor-skaza! (Konec)

Samoizpoved

Kot prekasen predgovor in prezgoden zagovor priobčil Bogdan Kazak

Puščoba je morala vladati tiste dni v mestu, da se je zaletel k meni, ki bivam ob prehodu gosposkega mesta v kmečko okolje, mlad in zal gospod v zlikani obleki in svežem perilu s čedno torbico v orokavičeni roki. Poklicali so me z vrta, kjer sem opleval svoje ceplence in potaknjence. Gospod je nekoliko osupnil ob moji ne posebno negovani zunanjsčini, a gladko obriti obraz se mu je brž prijazno razlezel, skozi velike naočnike se je usipala name sama naklonjenost.

Na posetnici sem bral neznano mi ime. Povabil sem gospoda v svojo delavnico, ponudil mu sedež in vprašal, s čim bi mu mogel poslužiti.

»Velik ljubitelj in pospeševatelj prosvete, slovstva in umetnosti ste, kajne?« je rekel nekako pokroviteljsko in začel odpirati svojo torbico.

Zazeblo me je po hrbtu. Zbal sem se, da mi bo začel ponujati morda pravkar iz tiskarne prevzete izvode najnovejšega svojega dela ali umotvora, zato sem poblehno pripomnil: »V zmoti ste, gospod! Skromen težak sem, dninar, ki ima malo umevanja in še manj denarja za tiste lepe stvari.«

Debelo me je pogledal in rekel: »Ne umejem vas, menda tudi vi ne mene. Prišel sem z namenom, da vas razkrijem in naši javnosti pokažem kot prosvetnega de-

lavca, ki dela nov laz kar na skrivaj in ga zasaja kar po svoje. Meni se ni treba skrivati!«

Oddahnil sem se in mislil: »Samo da noče denarja, drugo bo že kakol!« Na glas pa sem odgovoril, da mi izkazuje preveč časti, ker da se ne čutim ne vrednega ne sposobnega pa tudi ne željnega, da bi me prištevali tako izbrani družbi. Sem in ostanem čisto navaden in vsakdanji garač, ki se mora pehati za kruhom tudi v tretji tretjini svojega življenja.

On pa se ni dal ugnati, položil je na koleno novo zapisnico, odvil nalivno pero in z očetovskim glasom opomnil: »Meni se ne izmuznete, poznamo tudi to vrsto, dasi je bolj redka. Kar začniva! Gotovo imate pri svojem delu kakšne vzorce ali vzore, ki vam lebdé pred očmi kakor zvezde vodnice?«

Odkrito sem mu priznal, da na svojem duševnem obzorju nisem še opazil takih privlačnosti in da uravnavam svoje prizadevanje po splošnih smernicah navadnega zemljana.

Ni bil zadovoljen. »Saj vendar mnogo pišete in priobčujete, kar ne more biti brez pobude in razlogov! Nekaj je in mora biti, kar vas k temu javnemu delu izpodbuja! Priznajte brez ovinkov, da vas je spravil k temu udejstvovanju kakšen vzornik, Nemec, Francoz, Italijan ali kateri drugi?«

Težko je priznati, česar se človek ne zaveda. Odvrnil sem, da sem po malem prebiral to in ono, kar mi je pač prišlo v roko, a nič me ni tako prevzelo, da bi me mikalo kot vzor.

»Aha, zdaj vas pa imam!« je vzkliknil

P ∞ I ∞ S ∞ A ∞ N ∞ O

B ∞ R ∞ A ∞ N ∞ J ∞ E

Ivan M.:

ZARASLA POTA

NA ZASADIH

Je bil kdo izmed vas že kdaj na Zasadih? Eh, morda komaj v sanjah. Kaj bi na Zasadih, saj jih nihče ne najde, tja ne vodi nobena z rdečim znamenjem zaznamovana pot. Kdo med vami je bil morda celo na Nanosu, se izgubil v goščavah Javornika. Hočil je po kraških planotah, se pogreznil v votline te kraške zemlje, kjer je občudoval čudovitosti Postojnske jame ali vsaj Škocijanske jame. Morje ste videli že vsi, a čuda presihajočega Cerknškega jezera gotovo niste videli niti podzemeljskih čarov mikavne županove jame. Premnogi ste že videli Gorico, premnogi se vozili skozi strahotne predore po dolini prelepe Soče.

Ni mar lepa naša zemlja? A koliko je je še, ki je nismo še obhodili. Kamor kreneš, povsod je privlačno in mikavno: na Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem in tam, kjer vi prebivate; niti v Peklu pri Borovnici ni grdo, Hudičevega zoba nad Peklom ne premore niti Deveta dežela. Kje so potleje še lepote zelenega Štajerja in toliko opevane koroške zemlje!

Kako je tedaj z Zasadi, kje so Zasadi?

Hm, kje! Ni važno, kje so, v katerem določenem kraju, temveč kakšni so. Zato je res najbolje, da se potrudimo tja, da si jih ogledamo iz dalje in od blizu. Na nekem golem vrhu stojimo, od koder se razgledujemo nizdol: kamor nese oko, samo gozdovje, temotno, večno zeleno in sivo. Smreke in hoje, vmes osamljeni bresti in gabri, nizko jelševje, poseke, zasajene z novo rastjo. Tu in tam so jase, ki jih duši mogočna rast; potem so še večje jase, tisto so lazi in ruti, osamljeni in tihi sredi morja rasti, ki pljuska obnje kot valovje morja in trosi nanje nova in nova semena. Da, to je gozdovje, žilavo, večno živo, ki nikoli ne premine. To je veliki gozd Ravnik.

A tudi Ravnik, dasi širen in prostran, ima nekje svoje meje. Mar ne vidiš tam na skrajnih desnih obronkih, da kuka nekaj hiš izza gozdovja, hiš, ki samevajo na goličavi?

Da, res je, tisto je vas Hruševje. In tam na nasprotni strani se tudi dvigajo goličave. Tam ždijo v soncu tihotne vasice: Drenovo, Brinovje, Jelšovo. Nikomur na svetu niso na poti, a se tudi nihče obnje ne obregne. Same si sejejo in žanjejo svoj dobri soržični kruhek. Kaj je pa tam pod njimi? Iz daljave se komaj vidi tisto neznan gnezdece, ki se dviga iz gozda. No, vidiš, tisto tam so Zasadi. Da bi zletela na krilih čez to širno rastje, to bi ti seveda prijalo, kajti

bojiš se, da ne bova pregazila tega temačnega gozda; desetkrat bova omagala, si misliš, in končno utočila sredi življenja te žive rasti. Kako, si ne upaš z mano? Saj tu ni roparjev, le divjad je; pohlevne divjadi se pa ne boj! Saj divjad je gozdu v radost, prav kot samotnemu naselju otročad. Pogum torej, nič se ne boj!

No, vidiš, pa sva le pregazila. Res ni prijetno gaziti skozi Ravnik; še mene je zdelalo, ki sem vaju; ti si pa omahoval, misleč, da utoneva. Ej, ti niti ne veš, mimo kakšnih nevarnosti sva gazila! Le sreča, da je sončen dan. Če bi ne bilo sonca, ne bi prišla. Edino po soncu si moreš jemati smer; brez njega naju gošča desetkrat ukane. Vidiš, zdaj sva pa na cilju; tu so Zasadi. Sem gor ne vodijo nobena pota, nobene markacije, so le neznatne steze, ki jih pozna komaj ta peščica ljudi z Zasadov.

Bh, je to res taka krasota: tri koče, trije hlevci pa tri ograje! Je to vse? — Da, vse. — Se je mar splačalo zastran teh okajenih bajt prehoditi tako daljo? Jaz bi mislil, da se je. Na prvi pogled vidim namreč samo te tri koče in hlevce in vrtiče, ne vidim pa tistega, kar je v njih: to je življenje. Tu prebiva v vsem morda komaj dvajset ljudi in nekaj živali; srednje veliko mesto pa ima, recimo, sto tisoč prebivalcev. Tam so meščani, ki so si med seboj tuji, neznani ali se deloma poznajo komaj na videz. Med to peščico tu pa ne more biti nikogar, ki bi ga prav vsi prebivalci Zasadov natanko ne poznali: koliko je star, kaj dela, misli, kaj najrajši je, kje spi in kdaj vstaja. In ker se ti prebivalci tako dobro poznajo, so si kakor bratje in sestre. In zato pomagajo drug drugemu v sili in stiski.

No, le dvigniva se više gor! Viš, pred to spodnjo kočo cepi možek drva. Kaj meniš, koliko bi utegnili biti star ta dedek? Morda jih ima že devetdeset? No, ga bova vprašala. Toda kaj, ko pa tisto ščenčasto pse tako neusmiljeno lajal Seveda, tujev ne vidi rado. Glej, glej, kaj pa je tisto pred drugo kočo? Jej, jej, mladi pujski, kako to skakljajol! Zraven pa dremlje babica poleg zibke, a prav nji za hrptom se pase koza. Viš, ljudje in živali, živali in ljudje, vse živi tu v najlepšem soglasju.

Toda povprašajmo nekoliko, kako in kaj je na Zasadih.

»Ej, fantek, pridi malo bliže! Čigav pa si in kako ti je ime?«

»Češminov Tinč.«

»Češminov? Katera je vaša hiša?«

grešil proti resnicoljubnosti? Komu sem že popočil obraz?«

Tolažil sem ga z opombo, da moje mnenje ni imelo osebne osti, pač pa je izraz mojega stvarnega prepričanja, da ljudje njegovega kova in poklica vse, kar vidijo ali slišijo, po svoje doznajajo, po svoje domnevajo, po svoje predelujejo in naposled prikazujejo stvar ali dogodek po svojih vidikih in svojih namenih, kar imenujejo sami znanstveno ali umetnostno presojo. Za zgled sem mu povedal značilen pripetljaj, ki sem mu bil priča pred nekaj tedni. V velikih gručah so ljudje opazovali pravkar odkrito zbirko upodobljenih glasbenikov in jo glasno ocenjevali. Pred podobo še živega in vsem znanega odličnjaka je v gruči prevladovalo mnenje, da sta si mož in njegova podoba malo podobna ali nič. Tedaj se je zadril nad najbolj glasnim zabavljajem gosposki človek kakor zviška: Molči, topoglavče! Kaj meniš, da je umetnina kakor obrtni izdelek? Obrtnik kopira — posnema, umetnik portretira — ustvarja! Neugnani zabavljaj pa mu je zabrusil: Takim ostvaram pravimo potvare. Med splošnim hehetanjem je izginil zagovornik visoke umetnosti, ki je navadni zemljani ne spoznavajo in zato ne priznavajo.

Odložil je pero in zapisnik na mizo in trpko pripomnil: »Torej mi ne zaupate, da bi verno in pravilno predočil vaše delo širši javnosti!«

»Zadeva se ne tiče toliko zaupanja ali nezaupanja kolikor nemaranja z moje strani,« sem mu pojasnjeval. »Smešno se mi zdi in zoprno hkrati, da bi se take drobniarje razpihovale in raznašale. Pri nas do-

»Tale tu. Tista je Lubarjeva, ona pa Češarkova.«

»Ta punčka je pa tvoja sestrica, ne? Kako ti je ime, punčka?«

»Tonca.«

»Tonca? Koliko si stara?«

»Deset let.«

»Ta dva zraven sta pa mlajša. Sta tudi vaša?«

»Tudi, Japček in Nežica.«

»Kaj pa tisti tamle, ki še kobaca okoli zibel?«

»Ta je pa naš Mihec.«

»Pet vas je torej Češminovih? Čakajte, umazani moji bosci, nekaj piškotov imam v nahrbtniku. Nate, vzemite pa mi kaj

JANEZ SKOFIC:

Sanje

Kot metuljčki lahkokrili
prihiteli so iz dalj;
v mlado dušo so vsadili
sladke slutnje kal.

Božali so čelo vroče,
mladec čul šepet je:
»Bratec moj,
vzemi krila in pohiti
tja v deželo sanj nocoj.«

Kot metuljčki lahkokrili
odhiteli so tja v dalj,
v mladi duši zapustili
hrepenenja vroči val.

povejte! Kakor vidim, si ti, Tinč, najstarejši. Koliko si star?«

»Dvanajst let.«

»Kaj meniš, Tinč, koliko let ima tisti možek, ki cepi drža?«

»A Lubarjev ded? Triindevetdeset.«

»A je kljub temu še trden ko bet, za delo zavzet. — Je vaš oče doma?«

Nič odgovora.

»No, bosci moji ljubljani, kako da ste povsili glave? Kje je oče? Je mar v gozdu? Saj drugje ne more biti ko v gozdu. Japček in Nežica, kaj tako žalostno gledata v tla? In Tinč, tudi tebi so se oči zarosile. Govori, vsaj ti mi povej, kaj se je pripetilo!«

»Očeta ni več, jeseni smo jih pokopali.«

»Tako, umrli so?«

»Hoja jih je ubila v gozdu.«

»O, ti siroteži moji, kako ste ubogili!«

Češminka pride iz koče, zvedavo gleda turista. Žena je suhotna, na obrazu se ji izraža trpkost.

»O, mati Češminova! Mislil sem, da je

doma sama sreča, a se je naselila žalost v vašo hišo. Nič mi ni treba govoriti, otroci so mi vse povedali.«

»E, vztrajati je treba, nikoli kloniti, čeprav je hudo!«

»Prav pravite, mati Češminova!«

»Ta zima, ki je minila, je bila zares bridka, obiskali so nas celo volkovi, ki so strahotno zavijali tod okrog. Zdaj je pomlad. Starejša dva otroka bodo vzeli dobri sorodniki tja v daljno Hruševje.«

»Tako? Mar Tinča in Tonco?«

»Seveda. Prihodnjo nedeljo pride Ratajev stric iz Hruševja in ju odvede.«

»V Hruševje? Tam še nisem bil, a pojdem ob priliki.«

»E, Zasadi so od sveta pozabljeni, toda vedite, kdor je na Zasadih rojen, hoče na Zasadih tudi umreti.«

»Verjamem, tudi jaz bi hotel tu ostati, toda čaka me še dolga pot. Zbogom, mati Češminova in ljubljani moji Zasadi! Zdravstvujte, do svidenja!«

»Srečno!«

»Tinč in Tonca, vidva pa pogum! Na Hruševju se vidimo!«

»Bilo srečno in zdravo!« Odšel sem in sklenil, da se čez nekaj tednov oglasim v Hruševju.

(Dalje prihodnjič)

MEH ZA SMEH

Ena o politiki. — K nekemu zelo znane zdravniku — kirurgu je prišel gospodarski mogotec in je hotel vedeti, če bi lahko dobil nove, dobro delujoče možgane — saj tudi že srca presajajo in zamenjujejo —, kajti njegovi so že precej izrabljeni.

»Dobro, vam bom ustregel,« mu je zagotovil kirurg. »Hočete one od delavca, ki stanejo 5000 šilingov, ali od akademika za 50.000 šil? Lahko pa dobite tudi možgane nekega politika, ki pa stanejo 5 milijonov.«

»Kaj? Kako? Pet milijonov?« presenečeno vpraša bogati industrijec. »Zakaj so prav ti tako dragi?«

»Dragi gospod,« mu pojasnjuje kirurg, »ne pozabite, koliko politikov mora umreti, preden dobimo med njimi enega, ki ima nekoliko več možganov.«

Med lažnivci. — »Nekoč sem poslušal tako odličnega posnemavca živalskih glasov, da smo vsi v dvorani dobili kurjo polt, ko je oponašal rjovenje tigra!« — »To ni nič, prijatelj! Jaz sem nekoč slišal nekoga, ki je tako sijajno oponašal petelinje petje, da je sonce vzšlo...«

Okusi so različni. — »Ali lahko slikam vaše krave?« vpraša slikar kmeta. — »Nikakor ne! Meni so všeč take, kot so!« mu odvrne očanec.

rekoč: »Čemu se razburjava brez potrebe? Moj poklic je tak, da zasledujem, osvetljujem in ocenjujem pojave našega prosvetnega prizadevanja in kot novinar želim javnosti služiti ne toliko s poročanjem o dovršenih delih, kolikor jo presenečati z novostmi, s stvarmi, ki šele nastajajo. Iz tega razloga me povsod radi sprejemajo in mi zaupajo celó tajnosti, dobro vedoč, da odpiram pot do javnega poznanja in umevanja, do priznanja in uspeha in to vsem vprek, leposlovcem, pisateljem in umetnikom raznih strok! Doslej sem bil povsod dobrodošel, le vi se zapenjate pred menoj!«

Komu je všeč, da mu kdo brska po drobju in tiplje po mestih, ki jih sam pušča v miru?«

»Tako pretiravanje z nežnočutjem se najmanj spodobi vam, ki ste že po svojem poklicu vajeni mrcvariti ljudi po drobju in stikati jim po dušnih globinah! Le ne toliko svetohlinjenja!«

»Le ne toliko srboritosti!« sem ga odšvrknil na njegovo predrznost. »Če jaz koga dregam ali mu brskam po notranosti, delam to po njegovi želji in zahtevi in le v toliko, kolikor je njemu v prid, zlasti se varujem in načelno ne dotikam vrtnih ograd, ki jih ima vsakdo v sebi in goji v njih kakšno srčno skrivnost. Jaz nimam v tem pogledu ničesar prikrivati ne vam ne drugim, a tudi o drugih stvareh se le nerad razgovarjam z ljudmi, ki to, kar zvedo, po svoje obdelajo in pretvorijo, da izgleda stvar bolj zanimiva, a je čisto drugačna, kakor je bila prvotno povedana.«

»Torej potvarjanja me sumničite?« se je razhudil obiskovalec. »Kdaj sem še kaj za-

ma so nas otročaje strogo navajali, da smo puščali ptičja gnezda čisto v miru, zakaj že samo ogledovanje, kako ptice znašajo gnezda, kako ležejo, kakšna so jajčeca, kakšni izlezli ptički, navadno povzročajo, da se gnezdo skuja' in da je tako ob ptičji zarod. Jaz zato ne stikam drugje, a tudi ne maram stikanja pri sebi. Kajpada so drugi ljudje drugega okusa, in komur se ljubi, naj le obeša svoje krparije in zaplate na plotove velikih cest!«

Med mojim govorjenjem je gospod spravi zapisnik in pero ter vstal kakor za odhod z mrko ugotovitvijo: »Čisto drugo gledanje, običajnemu nasprotno! Odhajam od vas razočaran in prazen, ko sem pričakoval toliko zanimivega iz vaše delavnice.«

Skoraj se mi je zasmilil in zadelo se mi je grdo, da bi ga kar tako odslovil. Prosil sem ga, naj posesti še dva tri trenutke, in mu rekel: »Preveč ste pričakovali, zato se je izteklo tako klavirno za vas in zame. Mi starejši letniki, zrasli v drugih razmerah, imamo svojo miselnost, ki se dejansko razlikuje od vaše miselnosti. Mladi in stari so si že od nekdanj in v vseh dobah navzkriž, saj že Vodnik piše: Jajce več ko puta vel. Že davno ni bilo to navzkrižje toliko, kakor je zdaj v povojni dobi, ko ni prehodnikov v sredi, kakor da jih je vse požrla svetovna vojna, zato je vrzel širša in razlika bolj občutna kakor kdaj prej. Naša miselnost je bila ustrojena bolj razumsko ali morda celó preveč razumarsko in tako nekako bolj v splošno in stvarno smer obrnjena, vaša duševnost je bolj čustveno usmerjena in v tem pravcu gojena, zato je bolj osebna in notranja. Časih se zdi, da

hočemo isto, a že jezikovno se ne razumeemo, zakaj z istim izrazom označujemo mi svoj pojem, vi svojega, ki je časih znatno različen od našega. Odtod toliko nesoglasij in neumevanja, kar pa je manj kvarno kakor se zdi na videz, saj življenje samo stvarja vedno nove like, ki so vedno nekaj drugačnejši od prejšnjih. Prelepo bi bilo v našem prizadevanju, ako bi se družila izkušnost starejših s podjetnostjo in tvegatnostjo mlajših, naš napredek bi bil prenašel in zato morda nezdrav. Priroda gradi in ruši, rodi in mori, na ruševinah in mrtvih klijajo nove življenja! Tako gledam v svet in se držim vodila našega velikega učitelja Janeza Evangelista: naj dajemo, pozvani ali nepozvani, od tega, kar imamo, svojemu narodu, saj mu samo vračamo, kar smo prejeli od naroda kot posojilo, ne kot dar.«

»Aha, družbeno prosvetni vidiki!« je vzkljnil moj obiskovalec, potegnil zapisnik iz žepa, odvil pero in zadovoljno nadaljeval: »Kakor polži ste, ki se zakrknje v hišo, če ga kličesh, ali ko jenja trkanje, prileze sam iz nje. Le govorite naprej, kakor ste lepo začeli!«

»Kar spravite tiste stvari, saj ni vredno vašega pisanja, kar vam mislim še povedati. Oni dan sem se vračal z velesjema in odkril največjo zanimivost te prireditve pred vhom. Tam je čepel pod košatim kostanjem sključen ribniški očanec. Na tleh, pogrnjenih z grobo ponjavo, je imel razstavljen izdelke domače obrti: razkazoval mi je z vnmno in razlagal varčevalnike v obliki krogle ali trebušaste pujske ali (Nadaljevanje na 8. strani)

Velik praznik v Šmihelu pri Pliberku

(Nadaljevanje s 7. strani)

Čiti za čas in za večnost. Slavnostno pridigo v slovenskem jeziku je imel pliberški g. župnik. Poudaril je, da naj vsi skupaj z današnjimi birmanci gradimo življenje na temeljih birmanske milosti, vedno zvesti našim verskim načelom.

Popoldne so škof še blagoslovili naše najmlajše ter jih priporočili vestni vzgojni oskrbi njih mater.

Da je praznik sv. birme tako lepo potekel, je tudi zasluga preč. g. rektorja Brumnika iz Tinj. V tridnevnicu nas je s svojimi globoko zasnovanimi govori pripravil na škofijsko vizitacijo ter nam posredoval iz bogate zakladnice svojih duhovniških izkušenj mnogo verskih življenjskih resnic. Bog mu to bogato povrni. Na vsak način bodo Šmihelčani odslej še raje obiskovali tečaje in duhovne vaje v Tinjah.

Prevzvišenemu pa se z vso hvaležnostjo in vdanostjo zahvaljujemo za obisk, za njih bodrilne očetovske besede in za vse po njih nam posredovane milosti. Birma nas je na novo še bolj povezala med seboj - čredo in nadpastirja, laike in duhovnike, da bomo nadalje še bolj ljubili vero in dom, kot dve naši najbolj dragoceni vrednoti!

Sramoten genocid nad Indijanci

V Braziliji se je pričela ena največjih sodnih preiskav v zgodovini te dežele. Okrog 200 državnih uradnikov so odpustili iz službe, 134 pa postavili pred sodišče zaradi množičnega umora. Obtoženi so, da so popolnoma iztrebili najmanj štiri indijanska plemena.

Med glavnimi krivci so uradniki uprave,

ki bi morala skrbeti za blaginjo in varnost indijanskih plemen. V resnici pa so na tisoče Indijancev umorili. Doslej so ugotovili, da so zločinci uporabljali naslednje metode ubijanja nedolžnih Indijancev:

Iz letal so nanje metali razstrelivo; iz letal so jih obstreljevali s strojnicami; prinašali so domačinom v dar sladkor, ki mu je bil primešan arzenik; cepili so Indijance z bacili koz.

Noel Tutels, bivši direktor zgoraj omenjene uprave, je priznal, da so tako hoteli pregnati Indijance z njihovega ozemlja.

Brazilske časniki zahtevajo, da se za podobne zločine ponovno uvede smrtna kazen.

Austrijska televizija

PETEK, 31. maja: 10.00 Televizija v šoli: Mostovi k človeku - 10.30 Odprava v kraljestvo živali - 11.00 Program za delavce: Moški čez 40 - 18.00 Ivan in Helena. Tečaj francoskega jezika - 18.20 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Podoba Avstrije - 18.56 Reklama - 19.00 Tajno naročilo za Johna Drakeja (21. nadaljevanje) - 19.21 To vas bo gotovo zanimalo. Svet za konec tedna - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Prenos iz Löwingerbühne: Karin, kaj delaš? Veseloigra v štirih dejanjih od Franza Harderja - 21.50 Evropa - utvara. Portret dejavnosti Evropskega sveta v Straßburgu - 22.15 Čas v sliki - 22.25 Glasba pred polnočjo: Jazz v Evropi in konec oddaje.

SOBOTA, 1. junija: 17.00 Za mladino od 11. leta dalje: Nevarnost na morju. Križarka Arwed Eminghaus. - 17.35 Za družino: Če ne bi bilo glasbe - 18.00 Od tedna do tedna - 18.20 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Dober večer v soboto reče Heinz

Conrads - 18.56 Reklama - 19.00 Očarljiva Ivana (11. nadaljevanje) - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.00 Razlaga dr. Huga Portischa - 20.09 Reklama - 20.15 Poročni slesar se poroči, komedija Ordriha Daneka - 21.35 Športni žurnal - 22.05 Čas v sliki - 22.15 Naš nočni program: Upor pri Kačji reki, pionirska drama in konec oddaje.

BINKOŠTNA NEDELJA, 2. junija: 16.15 do 17.20 Prenos iz Freudenuau; avstrijske konjske dirke - 17.20 Za mladino od 11. leta dalje: Flipper (11. nadaljevanje) - 17.45 Za mladino od 14. leta dalje: Spotlight - 18.25 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.30 Pisano poslikana kmečka skrinja - 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna 19.30 Športni pregled - 20.10 Kristjan v času - 20.15 Špageti Georga Martona - 22.10 Vroče četrt ure (8. nadaljevanje) - 22.25 Čas v sliki - 22.35 Stric Georg in njegovi morilci, kriminalna igra in konec oddaje.

BINKOŠTNI PONEDELJEK, 3. junija: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Mali Muck - 17.55 Za otroke od 11. leta dalje: Daktari (13. nadaljevanje) - 18.45 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.50 Vikingi - 19.30 Šport - 19.45 Čas v sliki - 20.10 Pregled programa - 20.15 Telefon ali Ljubezen v troje, opera buffo Giana Carla Menottija - 20.40 Dunajska dekleta, opereta Carla Michaela Ziehrerja - 22.30 Čas v sliki in konec oddaje.

TOREK, 4. junija: 19.00 Walter in Connie. Tečaj angleškega jezika - 18.20 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Zeleni svet, kmečki magazin - 18.56 Reklama - 19.00 Mathias Wiemann pripoveduje... in toto pregled - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Ta naš svet; filmska poročila k svetovnim dogodkom - 21.00 Caligula: igra po istoimenski drami Alberta Camusa - 22.40 Čas v sliki in konec oddaje.

SREDA, 5. junija: 10.00 Televizija v šoli: Zvok iz človeške roke - 10.30 Cesta do večnega ledu - 11.00 Program za delavce: K soncu - 17.00 Za otroke od 6. leta dalje: Peci in povodni mož - 17.40 Za mladino od 11. leta dalje: mednarodni mladinski magazin - 17.50 Za družino - 18.20 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Kulturne aktualnosti - 18.56 Reklama - 19.00 Tammy (Deklica iz Hausboota - 11. nadaljevanje) - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Zgodba Bennya - Goodman; glasbeni življenjepis - 22.00 Čas v sliki - 22.15 X minus 32: utopije in nato konec oddaje.

ČETRTEK, 6. junija: 10.00 Televizija v šoli: Kaj lahko postanem? - 10.30 Iz slovnice 'gehen' - 11.00 Gost pri Christini Lavantovi - 11.30 Cerkevna glasba danes - 12.00 Francoščina - 18.00 Počitnice v Italiji. Tečaj italijanskega jezika - 18.20 Naša lahko noč oddaja za male otroke - 18.25 Kratka poročila - 18.30 Športni kalejdoskop - 18.56 Reklama - 19.00 Super Max (11. nadaljevanje) - 19.27 Pregled programa in reklama - 19.45 Čas v sliki - 20.09 Reklama - 20.15 Prenos bavarskega radia: Neznanka od Sene Odöna von Horvatha. - 21.55 Čas v sliki - 22.05 Nočni studio: Pristanišče pregreh in konec oddaje.

Televizija Ljubljana

SOBOTA, 1. junija: 9.40 TV v šoli: Kako delajo naši umetniki - Srečanje s književnikom - 14.50 TV v šoli - ponovitev - 15.55 Prenos športnega dogodka - 18.20 Moliere: Godrnjavs in zdravnik po sili - 19.20 S kamero po svetu: Normandija - 19.45 Vijavaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Cikcak - 20.35 Humoristična oddaja - 21.35 A. S. Puškin: Stotnikova hči - nadaljevanje - 22.50 TV kažipot - 23.05 Zadnja poročila.

NEDELJA, 2. junija: 9.10 Kmetijska oddaja v madžarščini - 9.25 Poročila - 9.30 Dobro nedeljo voščimo z ansambлом bratov Avsenik - II. del - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Spored za otroke - 12.00 Nedeljska TV konferenca - Nedeljsko popoldne - 18.55 TV kažipot - 19.15 Ilegala - poljski serijski film - 19.45 Filmska burleska - 20.00 TV dnevnik - 20.45 Cikcak - 20.50 TV magazin - zabavno glasbena oddaja - 21.50 Športni pregled - 22.10 Reportaža o nagrajenih oddajah festivala JRT Ljubljana - 22.40 Zadnja poročila.

PONEDELJEK, 3. junija: 16.45 Madžarski TV pregled - 17.00 Poročila - 17.05 Mali svet - oddaja za otroke (do 17.30) - 18.25 Slovensčina - 18.50 Kulturna reportaža - 19.20 Turistična oddaja - 19.45 Vokalno instrumentalni solisti - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Cikcak - 20.35 Svet na zaslону - veliki - 21.35 Oddaja resne glasbe - 22.05 Zadnja poročila.

TOREK, 4. junija: 18.00 Obrežje - oddaja za italij. narod. skupino - 18.25 Filmi za otroke - 18.50 Torkov večer - 19.15 Svet na zaslону - 19.55 Vijavaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Cikcak -

20.40 Celovečerni film - 22.10 Zadnja poročila. **SREDA, 5. junija:** 16.55 Neapelj: Nogometni polfinale za pokal narodov - 18.45 Oddaja za otroke - 19.05 Baletna lepljenka - 19.45 TV prospekt - 20.00 TV dnevnik - 20.15 Firenze: Nogometni polfinale za pokal narodov - 22.00 Serijski film - 22.50 Zadnja poročila.

ČETRTEK, 6. junija: 17.10 Poročila - 17.15 Ringaraja: Pavel Golja - 18.00 Po Sloveniji - 18.15 Propagandna medigra - 18.20 V narodnem ritmu - 18.45 Po sledih napredka - 19.05 Zabavno glasbena oddaja - 19.45 Vijavaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Cikcak - 20.35 Dva kolektiva - 21.35 Tuj glasbeni program - 22.05 Zadnja poročila.

PETEK, 7. junija: 17.50 Serijski film za otroke - 18.20 Razgovori o glasbi - 19.05 Na sedmi stezi - športna oddaja - 19.55 Vijavaja - 20.00 TV dnevnik - 20.30 Cikcak - 20.35 Celovečerni film - 22.05 Zadnja poročila - Simfonični koncert.

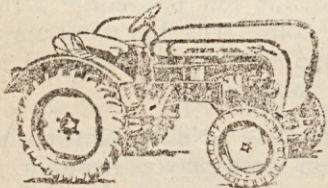
RADIO CELOVEC

SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 2. 6.: 7.00 Duhovni nagovor. Duh je, ki oživlja (Praznična oddaja. Pripravil dr. France Vrbinč). - **PONEDELJEK, 3. 6.:** 7.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. - **TOREK, 4. 6.:** 14.15 Poročila, vreme, objave, pregled sporeda. Športni mozik. Od tedna do tedna na Koroškem. - **SREDA, 5. 6.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Iz kulturnega življenja koroških Slovencev (Posnetek proslave SPZ ob 60-letnici obstoja - III. del; posneto 31. 3.68). - **ČETRTEK, 6. 6.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. Slovenska narodna in zborovska glasba. D. Konc: Malo pomislimo („Naše gore v luči“) - **PETEK, 7. 6.:** 14.15 Poročila, vreme, objave. - Za krmilom. - „Primorske zdrahe“ (H gostovanju Male drame iz Ljubljane v Celovcu 13. 6. 1968). - **SOBOTA, 8. 6.:** 9.00 Od pesmi do pesmi - od srca do srca.

Johan Lomšek strokovno podjetje

Št. Lipš, Tihoja 2
P. Dobrla ves
9141 EBERNDORF
Telefon 04237-246

vam nudi po zelo ugodnih cenah in plačilnih pogojih:
- kolesa in mopede - pralne stroje - radioaparate - televizorje - šivalne stroje - štedilnike - betonske mešalce - motorne žage - traktorje z vsemi potrebnimi priključki kot - pluge - brane - obračalnike in grablje - Hatzenbichler-kombinatorje in sadilce za krompir - sejalne stroje - trosilce za umetna gnojila - škropilnice ter - motorne kosilnice - silo-rezalne - parilne kotle - molzne stroje - kotle za kuhanje žganja - sadne stiskalnice - kakor tudi še vse za vas potrebne stroje - orodja in nadomestne dele.

Daruj za tiskovni sklad!

URLAUB ERHOLUNG

ITALIEN JUGOSLAWIEN
Vollpension/Wochenpauschale

Lido di Jesolo	ab 575.-	Poreč	ab 609.-
Caorle	ab 630.-	Vršar	ab 462.-
Bibione	ab 848.-	Moščenicka Draga	ab 595.-
Lignano	ab 855.-	Baška	ab 574.-
Rimini/Gabice*	ab 567.-	Rab	ab 497.-
Cattolica*	ab 567.-	Nivice	728.-
Alassio	ab 813.-	Mali Lošinj	ab 666.-
San Remo	ab 707.-	Kukljica	ab 504.-
* Beachten Sie die günstige Verbindung mit dem BÄDERSONDERZUG		Kraljevica	ab 707.-

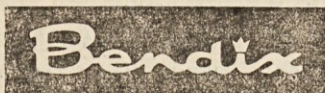
Fordern Sie bitte Detailprospekte an für

- Gesellschaftsreisen
- Schiffskreuzfahrten
- Flugpauschalreisen
- Urlaubsarrangements

FAHRKARTEN zum Originalpreis und WECHSELSTUBE im

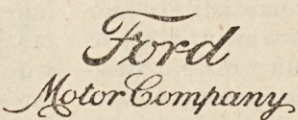

KLAGENFURT - NEUER PLATZ 2 - TELEFON 70-4-71

Wasch-Vollautomat

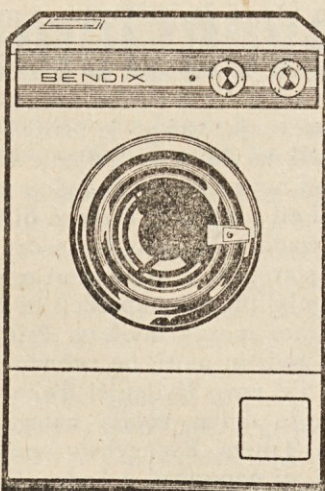
Ein Qualitätsprodukt der PHILCO-FORD Corporation, eine Tochtergesellschaft der

1937 baute Bendix die erste automatische Waschmaschine der Welt.

heute ist Bendix der vollendete Wasch-Vollautomat - ein Weltbegriff!

...übrigens auf **Bendix** Kühlschränke **10 Jahre Garantie**

- Für ca. 5 kg Trockenwäsche
- 8 vollautomatische Waschprogramme
- 2-Laugen-Verfahren
- Umschaltbar von 220 V auf 380 V
- Kundendienst in ganz Österreich

Modell WR 742 empfohlener Richtpreis S 8980,-

bei uns **\$ 4890,-** nur kurze Zeit

Elektra-QUELLE

Inh. René Jaksche
9020 Klagenfurt, St.-Veiter-Straße 44
9500 Villach, Kaiser-Josef-Platz 7
9300 St. Veit, Klagenfurter Straße 2